

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2970 — nočna 2996, 2994 in 2959

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCLOVENEK

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Tragedija velikega naroda

Že sama narava nagiba človeka k nekemu odnosu do nadnaravnega sveta. Kadarkoli je zato v zgodovini zbledel pojem edinega pravega Boga in vera vanj, vselej si je človek v nadomestilo ustvaril druga božanstva in malikoval pred njimi. Za velike narode je že nekaj desetletij posebno zapeljiv nauk o metafizičnem nadvrednotenju naroda. Vsi vemo, da izhaja od Hegla etično oboževanje naroda, kar je nemški filozof z rafinirano umetnostjo in zapeljivo prepričevalnostjo umel podati nemškemu ljudstvu. Stotisoči in milijoni so željno pili novi evangelij in bili od njega prepričani. Ni dvoma, da je Hegel kakor tudi Nietzsche s svojo teorijo o »nadčloveku« eden glavnih moralnih krivcev svetovne vojne. Takšne in podobne ideje so namreč že itak jako samozvesten in ponosen nemški narod zaslepilo, da je pričel pretirano vase zaupati in ni razločeval več resnice od fantazije. Ravno te dni se ob 20-letnici spominjamo tistega usodnega trenutka, ko je pretirana samozavest pognala Nemce v boj proti vsemu svetu, kar je nujno vodilo do uničujočega poraza in razsula njihove ponosne domovine.

Toda, če ti spomini pripadajo preteklosti, pa ne smemo prezreti, da so vse te ideje, ki so že enkrat priklicale tolikšno gorje nad človeštvo, znova v poudarjeni obliki in ostrini oživljene v novodobnem fašizmu, t. kateremu se kakor po nekem usodnem atavizmu priznava tudi sedanja nemška državna politika. Heglova državna metafizika in oboževanje naroda sta znova v najvišjem kurzu. Ponovno se pred domišljijo v vojni ponižanega naroda čarajo stare imperijalistične sanje, postavljajo se politični cilji daleč izven obstoječih meja, znova skušajo voditelji narodu dopovedati, da je prvi narod na svetu in kot tak poklican, da vlada in gospoduje drugim manjvrednim sosedom. Ko človek prebere prve tri točke narodno-socialističnega programa, se nehote spomni na Herzensvolk starega veka, na Rimljane, ki so se tudi smatrali za izvoljen narod, kateremu je nacionalni bog Jupiter veleval: Tu regere imperio populos Romane memento! To ni več krščanski svet, v katerem so vsi narodi brez razlike svobodni rojeni!

Toda preveč se temu ne smemo čuditi, kajti fašizmi se zavedno oddaljujejo od krščanstva. Nemški fašizem, o katerem je tu govor, si išče v starogermanski mitologiji nadomestila za krščanskega Boga, ki mu ne ugaja več, ker združuje pod svojim očetovskim okriljem vse narode in ljudstva kot enakovredne brate in sinove. Le še v davnih paganskih pravljicah živijo bogovi so naenkrat avanzirali v moderna, nacionalna božanstva. Bojevitemu Wotanu se zopet klanjajo moderni nemški pagani... Le kako bo izgledala nekoč duhovno enotna Evropa, če se jutri nekdo drugi spomni na svojega Arpada, na Odina Gobineaua in na druge prikazni iz praznega sveta!

Žal, da se moderno paganstvo vedno bolj tudi v praksi kaže. Neverjetna trdota in brezsrčnost je zavladala v vsem javnem življenju. S kako brezobzirno krutostjo se odigrava medsebojna politična obračunavanja! Metode, ki se tu uporabljajo, ne kažejo nobenega znaka krščanske srčne kulture in plemenitosti, ampak le izredno rafiniranost civiliziranca, ki pa je po duši in srečju popoln barbar. Že med vojsko so Nemci sloveli po svoji izredni trdoti, s katero so njih čete gospodovalle zasedenim krajem. Toda marsikdo je tedaj krutost pripisoval pač vojni psihozi in splošni vojni podivjanosti. Vendar bo to le deloma veljalo. Kajti v vseh povojnih letih do danes se nam nespoštovanje do človekove osebnosti in celo do njegovega življenja odkriva kot značajna poteza vsaj pri enem delu nemškega naroda. Gotovo niso vsi takšni, toda dejstvo je, da so spravi-vejši, zmernejši, kulturnejši bili neusmiljeno in brezobzirno potisnjeni stran ali pa poteptani na tla. Vsa leta po vojni je umor za umorom ređil spraviivejše elemente, dokler ni fašizem za- vladal z metodami, ki jih obsoja ves kulturni svet.

V tem je pravzaprav vsa težina tragedije, v kateri se nahaja nemški narod: Narod, ki je s ponosom o sebi trdil, da je prvi narod na svetu, in ki je tudi v resnici obogatil človeštvo z globino svojega pronicavega duha, s pridobitvami svoje spretnosti in delavnosti, z novimi oblikami družabnega življenja, ki jim je utrla pot nemška organizatorična sposobnost, in z mnogimi umotvori in iznajdbami velikih svojih mož — ta narod stoji danes v svetu brez prijateljev! Narod, ki je tako visoko dvignil materialno kulturo svoje zemlje, zgradil krasna mesta in jih zvezal s čudovito urejenimi prometnimi vezmi po vodi, na zemlji in v zraku, — pogreša danes v svoji lastni sredi teži, brez česar človek ne more biti srečen, namreč miru, ali kakor pravi prerok, da bi »ljudstvo prebivalo v hišah miru, v varnih stanovanjih v ponosnem pokroju« (Iz. 32, 18). Tolikokrat smo morali slišati o manjvrednih obrobni narodih, ki so pravzaprav le zato na svetu, da služijo gospodujočemu plemenu. Toda ravno ta »gospodovalec narod« nudi vsemu svetu najžalostnejšo sliko, ko se v svoji notranjosti trga v neprestanih notranjih krčih in ne najde ustaljenosti in miru, medtem ko mnogi, od njega prezirani narodi žive v zadovoljstvu in si z marljivo roko grade svoj dom. Nehote nam uhaajo misli na drugo svetopisemsko besedo: Mogočne je vrgel s prestola in povišal je nizke (Lk. 1, 52).

Moderni paganizem je pričel graditi znova babilonski stolp, ki ne bo nikdar dograjen. Kakor je bila nekoč ljudem zmešana govorica, da se niso več doumeli, tako so se modernim paganom zmešali pojmi, da ima človek vtis, da so izgubili čut za to, kaj jim je v korist. Kjer ni Boga, ni reda. Narod, ki je bil nadvse redoljuben, kaže danes vsemu svetu umiljenja vreden kaos in zmedo na vseh področjih. Tisti trenutek, ko so zaslepljeni voditelji »nacije« proglasili za najvišjo in izključno vrednoto, so ob pravem Bogu zgradili malika, od katerega pa

Maršal Hindenburg je umrl

Za naslednika se je proglasil državni kancler Adolf Hitler

Berlin, 2. avgusta. E. Danes ob 9 dopoldne je na svojem gradiču Neudeck umrl predsednik nemške države maršal von Hindenburg. Že sinoči je državni kancler sklical sejo vlade, da se dogovorijo o nasledstvu Hindenburga, ker je njegova smrt bila le še vprašanje nekaj ur. Po obstoječih ustavnih predpisih bi moral do novih volitev državnega predsednika prevzeti najvišjo oblast v Nemčiji predsednik najvišjega državnega sodišča v Lipskem, ki je sedaj dr. Bunke. Toda tega izhoda, ki ga je narekovala ustava, vlada ni hotela odobriti. Ministri so sklenili, da naj postane začasni predsednik nemške države državni kancler Adolf Hitler in je v ta namen bil takoj sprejet in podpisan poseben zakon, ki določbe ustave razveljavlja ter določa, »da se oblast državnega predsednika in državnega kanclerja združita in da vsa dotedanja polnomočja državnega predsednika preidejo na državnega kanclerja, ki pa lahko sam določi svojega namestnika«. Zakon naj stopi v veljavo, kakor hitro nastopi smrt predsednika maršala Hindenburga. Na osnovi tega zakona je postal danes dopoldne ob 9 Adolf Hitler predsednik nemške republike.

Življenje, posvečeno narodu

Ljubljana, 2. avgusta.

Paul von Beneckendorff und Hindenburg, od 1. 1925 predsednik nemške republike, je davi ob 9 umrl v svojem gradiču v Neudecku pri Berlinu. Nad vsemi strankami in idejnimi pokreti povojne Nemčije, obdan od sijaja velikega vojskovodje, je maršal Hindenburg bil svetel simbol nemške skupnosti, neizprosni čuvár nemške kulture, v pravem pomenu zid iz granita, ki je s svojo, nad vse vzvišeno avtoriteto držal pokonci majajočo se zgradbo nemške države, nemškega naroda in njegove kulture. Že danes, ko so se komaj zatislile oči starega maršala, bo marsikomu v Nemčiji in v inozemstvu jasno, da je s svojo osebnostjo, ki so jo izklesale vojaške čednosti in neomahljiva pokorščina pravici in poklicu, preprečil, da ni večkrat državljanska vojna pokončala še tistih vrednot, ki so Nemčiji ostale še od poloma izgubljene vojne.

Viljem ga ni maral

Bivši cesar Viljem ga ni maral, tega mrkega, svojji dolžnosti vdanega, a sicer trdoglavega poštnjaka iz junkerske družine Vzhodne Prusije, kjer se je rodil 2. oktobra 1847. S pravo trdnostjo svojega plemena se je z delom rnil skozi razne vojaške šole, se bojeval pred Kraljevim Gradcem 1866, bil v Parizu leta 1871, postal poveljnik armadnega zbora 1. 1903. Vedno bolj se je približeval Viljemovemu krogu, ki ga je pa odbijal, ker ta čisto-krvni Prus se ni bal povedati cesarju, da ima prav, kadar je imel prav, a da je njegovo mnenje neumno, kadar je bilo neumno. Leta 1911 ga je Viljem zato tudi potisnil v prerani pokoj.

Sele stiska svetovne vojne ga je izgrebla iz pozabljenosti. Ko je nemško armadno poveljstvo na vzhodu odločevalo, je Viljem poslal po zagrenjenega generala, ki je ponudbo sprejel brez oklevanja, ker je ostal zvesti sluga svojih dolžnosti. Bitke pri Tannebergu, ob Mazurskih jezerih, pri Lodzu, na Ravi so vse povezane s Hindenburgovim imenom. Dne 27. avgusta 1916 je bil imenovan za vrhovnega poveljnika vseh nemških armad in je kot tak pustil svoje ime pri krvavih bitkah v Flandriji, na Sommi, na Marini, na Chemin des Dames. »Hindenburgova črta« bo ostala za vedno v zgodovini svetovne vojne, ker so jo morale zvezne armade naskočiti trikrat, predno so jo v avgusta 1918 končno zlomile in odločile tudi svetovno vojno.

Po zlomu nemške vojske

Toda Hindenburg je ostal še dalje v službi svoje domovine. Mimo vseh notranjopolitičnih obzirov, mimo strankarskopoličnih načrtov se je po odpuščenju cesarja stavil na razpolago novi revolucionarni vladi demokrata Eberta, da izvede reden umik poražene vojske. Takrat je bilo prvič, ko je Hindenburg, pokoren predsedniku Ebertu, kovačevemu sinu, rešil svojo domovino pred državljansko vojno ter morda tudi preprečil popolno razbitje Nemčije v več samostojnih kosov. Ko je svojo nalogo dovršil, je v krasnem pismu na svoje vojaške 25. junija 1919 vzel slovo od vojske in se zagrebel zopet v zaslužni mu, ki ga je mislil uživati do svoje smrti.

Leta 1925 je nenadoma umrl predsednik Ebert. Med političnimi strankami je nastala borba za nasledstvo. In ko je izgledalo, da se bodo vršile pred-

ni samoodrešenja. »Ne imej drugih bogov poleg mene« velja tudi za narode XX. stoletja. Kdor pa ravna proti tej 1. božji zapovedi, »si umišlja prazne reči« in »Bog se mu bo smejale« (psalmist).

Upajmo, da bo velikemu nemškemu narodu, ki ima nad vse bogato religiozno preteklost in kulturo, v bodočnosti dano, da se zopet povrne k virom svoje prave veličine in h kulturni povezanosti z ostalo krščansko Evropo, potem ko se bo izjalovil sedanjí poskus, zgraditi na materialističnem svetovnem nazoru in ekskluzivnem, paganskem nacionalizmu zadovoljno in srečno življenje. Drin.

sedniške volitve v krvavem viharju državljanske vojne, ker levice in desnica nista na noben način hoteli sprejeti kandidature centruma Marks, so desničarski junckerji zopet šli iskat starega maršala v njegovo zatetje. Dokazovali so mu, da domovina potrebuje avtoriteto, ki je brez izjeme od vseh priznana, in so ga tako prepričali, da mora že zaradi domovine sprejeti kandidaturu. S 14 in pol milijoni glasov je bil izvoljen Hindenburg, starodavni levda-lec iz Prusije in častilec monarhije ter njenih svetin, za predsednika demokratične republike po navodilih revolucionarne ustave v Weimarju. Dne 12. maja 1925 je prisegel na ustavo in je prisegel ostal zvest skozi dni in strn, kar mu ne morejo oporekati niti njegovi največji politični nasprotniki.

Predsednik države

Kot predsednik države je izkoristil moralno avtoriteto, ki si jo je pridobil na bojnih poljih. Takrat so mislili, da pomeni Hindenburgova izvolitev zmago protirepublikanske desnice, stranke, ki je pridigovala masčevanje za poraz v svetovni vojni in ki bo poklcala nazaj stari sijaj ugasle monarhije. A Hindenburg se je držal ustave. Le tu pa tam, v vrve-nju vladnih kriz, ki so se menjavale z bliskovitostjo naglo, se je stari Hindenburg poslužil svoje avtoritete in s svojim odločnim nastopom večkrat pospešil rešitev kriz, ki bi se bile sicer vlekle v nepreglednost. Nemška demokracija je tudi te sunke mirno sprejela, da celo rada jih je imela, ker je nemški demokrat ustrojen tako, da tudi demokracijo doživlja le pod strunnim poveljstvom svojega

voditelja. Saj je bila najhujša posledica vojnega poraza za Nemčijo ta, da je na mah izgubila osrednje narodno vodstvo. Izgubila je cesarja, izgubila je armado. Kot da bi truplu odsekali glavo, je bila Nemčija prva leta po vojni. Hindenburg ji je vrnil armado kot osrednjo življenjsko žilo vsake discipline. Pod njegovim vodstvom se je ugled Nemčije začel dvigati po svetu, v zunanji politiki so rasli veliki uspehi, v notranjosti se je vračalo zaupanje kot pri čredi, ki je zopet dobila svojega zvonarja. Hindenburg ni zamudil nobene priložnosti, da ne bi dvigal ponosa svojega naroda in da ne bi vračal s spoštovanjem vzbujajočo vztrajnostjo in doslednostjo raznih očitkov, ki so se v zvezi z svetov. vojno grmadili proti njegovemu narodu. Spomnimo se samo njegovega govora o »laži, da je Nemčija povzročila vojno.« ki ga je imel 18. septembra 1927. Tudi je bil samo on tisti mož v Nemčiji, ki je mogel pri nemškem narodu doseči, da je sprejel težke obveznosti reparacij po načrtu Američana Younga. In zopet je bil on sam tisti dostojanstveni mož, ki je 28. marca 1931 v krasni brzozavki na predsednika Zedinjenih držav Hoovera dosegel, da je bil klic: »Nemčija je največji silu« uslišan in da je bilo plačevanje reparacij ukinjeno — za vedno.

Vplivi »Društva gospodov«

A kljub temu, da je hotel ostati vedno zvest demokratični ustavi in demokratičnim ustanovam, ki si jih je izbralo nemško ljudstvo, so vendar znaki tu, da je vsled preobilnega dela in brez dvoma tudi vsled napredujoče starosti vedno bolj podlegel vplivu svojih prijateljev na desnici, ne da bi se tega zavedal in ne da bi imel svoje prvotne prisotnosti duha in bistrosti, da bi bil mogel pravočasno spregledati tajna ozadja nasvetov, ki so prihajali od »Društva gospodov«, v katerem so sedeli denarniki in pruski junckerji. Mogoče ga je vznemirjal tudi že narodnosocialistični pokret, ki se je v silovitih sunkih vedno bolj pojavljal v narodnem življenju in je takrat zadeval v živo vseh načel pravnega reda, ki mu je stari maršal služil vse svoje življenje. Okrog maršala ni bilo več mladine, tiste pa, ki so še stali ob njem, kot dr. Brüning recimo, pa je odiral od sebe, nahujskan od »gospodov«, ki mu jih je črtala kot revolucionarce.

V tem usodnem trenutku je potekla njegova predsedstvena doba in se je bilo treba odločiti za novega predsednika. Zopet se je Hindenburg branil, ker je menda čutil, da kaotičnemu ljudskemu navalu ne bo več kos. Toda na neprestano prigovarjanje socialdemokratov, centruma in desnice se je po dolgem premišljevanju vendar le dal preopristi in je sprejel kandidaturu, »ne kot pristaja kakšne stranke, ali kot predstavnik kakšne skupine strank, marveč kot zastopnik vsega nemškega naroda, da ohranim njegovo skupnost v težkih časih,« kot se je izrazil v svojem slovitim proglasu na »nemške može in nemške žene«. Proti staremu možu je nastopil takrat Hitler z vsem pogonom voditelja pokreta, ki prvi proti cilju. V volitvah, ki so se morale vršiti dvakrat zaporedoma, 13. marca in 10. aprila 1932, je dobil Hindenburg nad 19 milijonov, Hitler pa 13 milijonov glasov in čudno. Pri prvih volitvah je svet vplil: »Hindenburg, to je reakcija, to je vojna.« Svet se je motil, ker Hindenburg je bil v prvi dobi svojega predsedstva zaščitnik ustave in jamstvo miru. Pri drugih volitvah je njegovo ime značilo odpor proti masčevalnim silam narodnega socializma. In zopet se je svet motil, kajti topot je po čudnih naključjih Hindenburg predal oblast ravno tistim silam, proti katerim je bil izvoljen.

Hindenburgova borba s Hitlerjem

Razočaranja

Čuvár demokratične ustave in na pravo zgrajene države je postal naenkrat vrhovni pokrovitelj diktature. Zvesti stražnik nemške kulture je postal vrhovni varuh idejnega pokreta, ki je do dna podiral njene temelje. In tako je moral doživeti, zlomljen in užaljen ter ponižan, da je proč od Berlina in obdan le od svoje zveste armade v Neudecku 30. junija gledal prizore, o katerih se mu ni nikdar sanjalo. Morda odmevi, ki so prihajali iz vsega kulturnega sveta, takrat že niso več prodrli do njegovih ušes in niso mogli še bolj raniti tega viteškega srca, sklesanega iz najlepših krščanskih čednosti in do zadnjega ponosnega na kulturni diš nemškega genija. Upajmo, da mu je bilo prihranjeno to največje in najhujše razočaranje ob zatonu njegovega dolgega ustvarjajočega življenja. Poraz orožja ga ni uklonil, saj ga je položil po junaškem boju. Poraz njegovih političnih idealov ga ni zlomil, saj je hotel služiti le ljudstvu in pravici. A umorila bi ga bila zavest, da se kulturni svet obrača proč od njegovega naroda, ker je bil zmogčen dejanj, ki odkriva srca brez duhovne omike.

Svetilnik, ki je ugasnil

Zalostna je bila ta življenjska borba v gradiču Neudeck. Kot da bi se podiral in ugašal kamnat svetilnik, ki je zvesto svetil v največjih neurjih. Kot da bi se lomil hrast, ki je kljuboval najhujšim viharjem. Kot da bi popuščal zid, ki je zadrževal najbolj besne povodnje. Kot da bi umiral lev ne od nasprotnikovih ran, marveč od tuge, da je osamljen. Kot da bi padal velik značajan in neustrašen vodja na razvalinah obrambnega zidu, čez katerega že derejo zbesnele razkrajajoče sile v premagano trdnjavo.

Hindenburg je bil simbol nemške skupnosti, njene nprave veličine in njene kulture. Bil je most, ki je s pogumnim bokom vezal prošlost in bodočnost. Sedaj je ta simbol ugasnil, sedaj se je ta most podrli. Kam se odpira pot nemškemu narodu? V Neudecku se je odigrala usodna zgodovinska ura, ki bo odločilna za trajanje nemške kulture...

Po državnem udaru

Priprave za pogreb

Berlin, 2. avgusta. b. V Neudeck so takoj odšli vladni funkcionarji, ki bodo izvršili vse potrebno za prevoz trupla pokojnega predsednika republike v Berlin, ki ga pokopljejo na državne stroške. Napovedujejo, da bo to največji pogreb, ki jih je doslej imela Evropa. Pričakuje se, da bodo prispele v Berlin naravnost ogromne množice, da se poslovijo od mrtvega Hindenburga. Berlin je zavil ves v črno, istotako pa tudi vsa ostala večja mesta Nemčije. Vest o smrti sivolasega maršala se je z največjo naglico razširila po vsem svetu.

Govori se, da bodo maršala Hindenburga položili v vočnem počitku v stolp tannenberškega spomenika v vzhodni Prusiji, ki je bil postavljen v znak zmage pri Tannenbergu in Mazurskih jeziorih.

Vojska žaluje

Berlin, 2. avgusta. b. Vojni minister general Blomberg je izdal naredbo, po kateri morajo vsi častniki nositi 14 dni črne trakove, pehotni polki št. 3, 9 in 16 pa morajo žalovati za Hindenburgom 4 tedne. Do pogreba morajo na vseh vojašnicah razobešiti črne zastave. Prepovedano so vse zabave in gledaliških in kino-gledaliških, godbe pa ne smejo igrati. Časno stražo v Neudecku ima pehotna polkovnica št. 3, mrtvo stražo pa je prevzela Reichswehr, poveljstvo št. 1. Notranji minister je izdal naredbo, da se morajo na vseh državnih in javnih poslopih, kakor tudi na privatnih hišah razobešiti črne zastave, ki morajo viseti do končnega pogreba. V vseh cerkvah morajo vsak dan do pogreba zvoniti od 8-9 vsi zvonovi. Na dan pogreba bo v vseh podjetjih in delavnicah vladal enominutni molk.

Berlin, 2. avgusta. p. Minister državne brambe general Blomberg je takoj odredil, da se izvrši zapisega vojske novemu državnemu predsedniku in kanclerju Adolfu Hitlerju, katerega imenuje vrhovnega voditelja nemške države in naroda. Zapisega se je izvršila že opoldne v vseh vojašnicah in je godba na koncu zaigrala obe državni himni.

Po Nemčiji

Berlin, 2. avgusta. p. V političnih krogih zelo komentirajo naglo, s katero je bilo izvršeno imenovanje novega predsednika. Z imenovanjem državnega kanclerja za predsednika so bila razveljavljena določila ustave, ki pravijo, da vodi predsedniške posle predsednik najvišjega sodišča v Lipskem, ter določila o volitvi predsednika. To dejstvo imenujejo politični krogi državni udar in so bili naravnost presenečeni po poteku dogodkov. V splošnem prevladuje mnenje, da je združitev obeh mest državnega predsednika in državnega kanclerja v eni osebi nevarno početje, ker je s tem zaupno vodstvo nemške države vodstvu narodno-socialistične stranke. Poleg tega pa lahko preozka osebna povezanost dovede do usodnih političnih ukrepov, ki bi jih pokojni predsednik najbrž ni napravil drugače, saj se je že večkrat zgodilo, da je zahteval od državnega kabineta popolnoma drugačne sklepe, kakor so bili storjeni.

V židovskih krogih vlada ob smrti Hindenburga velika žalost, ker je splošno znano, da je bil baš predsednik Hindenburg zaščitnik nemških židov in je ustavil svoječasno prvi veliki val preganjanja. Predsednik Hindenburg je skušal imeti do židovstva objektivno stališče radi neklih svojih bivših židovskih prijateljev v častniškem krogu.

Špalir poljske vojske

Varšava, 2. avg. p. Poljski listi so že opoldne priredili posebne izdaje, v katerih prinašajo sliko pokojnega maršala ter obsežne življenjepis. Poljska vlada je sporočila svoje sožalje brzojavno ter po

Stanley Baldwin:

„Angleške meje so ob Renu“ Velik odmev Baldwinovega govora po vsej Angliji

London, 2. avgusta. b. Opozicijski tisk je zelo vznemirljen zaradi dozdavnih bojnih namer Anglije v Nizozemski in Belgiji. »Daily Herald« trdi, da so člani angleške vlade se na svetovni gospodarski konferenci, pozneje pa ob raznih priložnostih skušali vplivati na nizozemsko kraljevo zunanjega ministra Colinsa, da ga prepričajo o tem, da se mora obramba Anglije od zračnih napadov pričeti že onkraj kanala, zaradi česar naj bi Nizozemska prepuščala v slučaju potrebe Angliji svoja letališča na vzhodni meji. V uvodnem članku zahteva »Daily Herald«, da se pride

Poljski ministrski predsednik:

Gospodarska obnova Poljske Vsa skrb bo posvečena kmetu in delavcu

Varšava, 2. avgusta. Predsednik poljske vlade Kozłowski je na včerajšnji seji vladnega bloka obširno poročal o gospodarski politiki vlade. Dejal je, da se bo treba vrniti na razmere in na pogoje, ki so vladali pred krizo. Hkratu pa se je treba prilagoditi novim razmeram. Obstanek naroda, ki stalno raste, bo mogoče zavarovati samo z notranjo kapitalizacijo in z ustvarjanjem novih proizvodnih sredstev. Zdrav denar in proračunsko ravnovesje ostaneta tudi v bodoče temeljno in neizpremenjeno načelo poljske gospodarske politike. Drugo načelo leži v ohranitvi vojske, ki naj brani državo.

Vprašanje, kako dvigniti cene v kmetstvu, je najvažnejše. Od tega zavisi kupna moč nad 20 milijonov prebivalcev. Podporna akcija za kmetijstvo bo letos povečana že zaradi nedavnih poplav. Dajanje delavcev za socialno zavarovanje so bile pretirane. Vlada razmišlja tudi o investicijah za prometne naprave in o gradnji delavskih stanovanj. O tujem kapitalu je predsednik poljske vlade izjavil, da smatrajo tuji kapitalisti Poljsko kot kolonijo.

Vprašanje kreditov je zvezano z likvidacijo pretiranih dolgov, zlasti v kmetstvu. To akcijo bo vlada nadaljevala. Posebno pozornost zaslužijo mali kmetovalci. Kratkoročne menice bodo zamenjale z

Reichsführer Adolf Hitler

svojem poslaniku v Berlinu Lipskem. Poslanik v Berlinu Lipski je obenem sporočil nemškemu zunanjemu ministrstvu, da je poljska vlada ukrenila že vse potrebno, da se bo prevoz trupla pokojnika skozi koridor izvršil nemoteno. Odredila pa je tudi, da bodo ob tej poti izkazale zadnjo čast pokojniku poljske vojske čete, ki bodo tvorile špalir na vseh njegovi zadnji poti na poljskem ozemlju.

Odjek v Italiji

Rim, 2. avgusta. p. Reuterjev biro poroča o mnenju političnih krogov v Rimu glede smrti in nasledstva predsednika nemške republike. V političnih krogih smatrajo, da pomeni predsedniškova smrt za evropsko politiko novo zmešnjavo in povečanje napetosti. Zaradi tega je tudi gotovo, da Italija ne bo odpravila svojih čet z meje, kakor bi bilo pričakovati po poteku dogodkov v Avstriji, ampak jih še nadalje obdržala na meji.

Vtis v Beogradu

Beograd, 2. avgusta. m. Vest o smrti predsednika nemške republike, maršala Hindenburga, je prispela v tujaknje poslanstvo ob 10 dopoldne. Takoj sta bili na poslanstvu izobešeni obe državni zastavi na pol droga. Ob 11 so pričeli prihajati v poslanstvo člani diplomatskega zbora ter so nemškemu poslaniku Viktorju von Heerenju izjavljali sožalje v imenu svojih vlad. Med prvimi je prispel v poslanstvo dojen diplomatskega zbora, apostolski nuncij mgr. Pellegrinetti. V imenu zunanjega ministra je izrazil sožalje nemškemu poslaniku šel protokola g. Novaković. Tekom vsega dneva so prihajali v poslanstvo tudi člani tujaknje nemške kolonije in člani Jugoslovansko-nemškega društva in izražali sožalje zaradi smrti predsednika Hindenburga. Na dan Hindenburgovega pogreba bodo zadušnice v tujaknji protestantski in katoliški cerkvi.

Atentat na berlinskega škofa?

Saarbrücken, 2. avg. p. »Neue Saarpst« poroča, da je bil izvršen atentat na berlinskega škofa dr. Barresa. Dr. Barres je znan kot odločen zagovornik Cerkve in katolištva ter se je večkrat postavil v bran narodnosocialističnim persekucijam. Nanj je bilo oddanih več strel, toda strele je prestrigel nek duhovnik, ki se je nahajal pred njim ter bil smrtno nevarno zadet. Dr. Barres je ostal nepoškodovan.

Pogreb msgr. dr. Frana Buliča

Split, 2. avgusta. b. Davi ob 7 je Split zelo svečano spremljal na zadnji poti pokojnega Dona Frana Buliča. Ze včeraj popoldne so prišle v Split iz okolice velike množice prebivalstva, da se poslovijo od pokojnika. Francoski konzul Gaston Soupey je položil na krsto pokojnika venec cvetja v imenu francoskega poslanika v Beogradu. Druga cvetja ni bilo, ker je pokojnik tako želel. Francoskemu zastopniku pa je dovolila rodbina pokojnega, da sme na krsto položiti venec. Davi ob 7 je prispel v Split škof Bonafacci kot zastopnik apostolskega nuncija Pellegrinettijsa s koadjutorjem zagrebskega nadškofa dr. Stepinca in papeškim prelatom dr. Ivanom Kukovićem. Od pokojnega Buliča se je poslovil v imenu jugoslov. akademije znanosti in umetnosti

ter v imenu zagrebskega vseučilišča dr. Albert Bazala. Za njim je govoril francoski konzul Gaston Soupey in še nekateri drugi. Sprevod je šel po Klaijevi poljani, po Zagrebski ulici do Porte Aureje na peristilu, nato pa v stolno cerkev. Koadjutor zagrebskega nadškofa dr. Stepinac je dal pokojniku zadnji blagoslov, v cerkvi pa je pevski zbor »Zvonimir« zapel »Čuj nas Gospode«. V imenu klera se je poslovil od pokojnika dr. Fulgosi. Krsto s truplom pokojnega Buliča so nato prenesli na peristil, kjer se je od pokojnika poslovil še splitski mestni načelnik Kargotić. Sprevod je šel nato dalje in pred mestnim poglavarstvom se je od Buliča poslovil dr. Stepinac. Truplo dr. Buliča so nato položili v sarkofag.

Da se reši Avstrija Italijanske sanje Tajen sporazum med Italijo in Francijo glede obrambe Avstrije

London, 2. avgusta. E. Rimski dopisnik »Daily Telegraph« poroča svojemu listu, da ima Italija tri predloge za rešitev avstrijske krize:

1. Ultimatum, ki naj ga pošljejo Nemčiji Francija, Anglija in Italija in avstrijske sosedje, da naj Nemčija preneha z vsakim nadaljnjim vmešavanjem v avstrijske notranje prilike.

2. Mednarodna pogodba, s katero bi se Avstrija proglasila za večno nevtralno državo pod jamstvom vseh velesil in avstrijskih sosed.

3. Vzpostavitev Habsburžanov na Dunaju.

Angleški dopisnik pristavlja k tem vsem, da se italijanski krogi zavedajo, da je prva možnost izključena, ker se niti Anglija, niti Francija ali sosedje Avstrije nečesto spuščati v kakšne grozilne nastope, češ, da so na razpolago še druga sredstva, kot recimo posredovanje Zveze narodov, ki je v tem primeru edino pristojna ustanova. Glede nevtalzacije Avstrije pa se pojavljajo tudi nasprotniki, predvsem Anglija, ki nikakor neče sprejemati kakšnih novih jamstev na evropskem kontinentu. Kolikor se tiče Habsburžanov, ki bi jih Italija najraje videla na Dunaju, pa so znane določbe mednarodnih pogojev, ki se jih bodo države, ki so v prvi vrsti interesirane, čuvala z vsemi razpoložljivimi silami. V isto vrsto predlogov spada tudi misli na neko avstro-madžarsko zvezo, ki je neizvedljiva.

Isti dopisnik pripoveduje tudi, da je v Rimu zvedel na merodajnem mestu, da je obstojal glede Avstrije tajen sporazum med Italijo in Francijo, po katerem naj bi bila Francija pristala na to, da Italija sama z vojaško silo vpadne v Avstrijo, če bi hitlerizem zmagal in če bi se upora udeležila kakšna skupina iz Nemčije. Francija da je nadalje obljubila, da bo posredovala pri drugih državah, ki bi jim italijanski vkorakanje v Avstrijo bilo nevšečno, in da si upa dobiti od njih jamstva, da bodo ostale nevtalne.

„Nedolžna“ Nemčija

Pariz, 2. avgusta. AA. Havas poroča: »Le Journal« prinaša to-le poročilo iz Strassbourga: List »Der Elsassere«, eigar politični ravnatelj je poslanec Walter, prejema redne matrice za svoje slike od neke berlinske agencije. 22. julija, to je tri dni pred umorom dr. Dollfusa, mu je berlinska agencija poslala pet klisijev s pripombo, da naj jih priboji v danem trenutku pod naslovom »Ljudska vstaja v Avstriji«. Besedila pod slikami so bila

Koroški Slovenci in hitlerjevci

Maribor, 2. avgusta.

Šnoci je prispela iz Mežice in Dravograda v Maribor z večernim koroškim vlakom doslej najzanimivejša skupina hitlerjevskih beguncev: devet Slovencev, ki so se pridružili hitlerjevskim vstajnim oddelkom ter se borili z njimi okoli Pliberka. Po zmagi vstaje so pobegnili na Peco, se skrivali pet dni po skalovju ter večerjati proti večeru prešli na naš teritorij in se javili v Mežico našim oblastem. Odpredili so jih v Maribor, kjer so dobili prenočišče, danes popoldne pa so nadaljevali pot v skupno hitlerjevsko taborišče. »Slovencev« poročevalec je imel priložnost govoriti s temi begunci ter so mu podali zanimive izjave. Trojica je doma iz Globasnice. Tam je bilo prebivalstvo, ki je v celoti slovensko, pasivno pri vstaji, le omejenjena trojica se je vstaje aktivno udeležila. Ostali šest je iz okolice Pliberka. Pridobili so jih za sodelovanje nemški priseljenci, ki jih je avstrijska vlada sama naselila med slovenskim koroškim prebivalstvom, da bi se ti kraji prej ponemčili. Vsi ti priseljenci so prišli že iz Nemčije prepojeni s hitlerjevskim duhom ter so na koroškem ozemlju takoj pričeli z najživahnejšo organizacijo in agitacijo. V glavnem je njihovo delo, da se je hitlerjevska ideja v južnem in vzhodnem delu koroške dežele tako zakoreninila, da je baš tu do

segel upor največji razmah ter so se puntarji najdalje in z največjo trdovratnostjo ustavljali. Večina teh priseljencev — so pripovedovali begunci — so bili v tej vstaji »führerje«. Kakor so prej svojo slovensko okolico ustrahovali s svojo nasilnostjo in ovačstvom, tako so zdaj pritisnili na naše ljudi, ki so jih že prej organizirali v hitlerjevskih oddelkih ter jih prisilili, da so zagrabili za orožje. Zanimivo je pri tem, da so se pri tem hitlerjevski führerji posluževali tudi nacionalnega momenta kot sredstva za dosegajo cilja. Nekateri slovenski begunci so zatrjevali, da so jim delali obljube, da se bo vprašanje slovenske Koroške rešilo sporazumom med Jugoslavijo in novo avstrijsko nacionalno državo. Na ta način so prodirli s svojo hitlerjevsko idejo tudi v nekatere slovenske kraje, vendar jim slovenski življenj ni verjel. Preveč je bilo namreč razlike med obljubami in dokazi, ki so jih führerji v praktičnem življenju prožili. Le neznatno število je Slovencev, ki se jim je pridruživlo. V pliberškem oddelku, v katerem so se borili ti begunci, so bili oni edini Slovenci ter so tudi skupno pobegnili. V drugih oddelkih jih je bilo še manj. — Begunci so izrazili željo, da bi radi ostali po možnosti v naši državi ter se ne bi več povrnili domov. So večinoma delavci, le eden sam je kmet in obrtnik obonem.

Osebnosti

Belgrad, 2. avgusta. m. Upokojeni so bili pri direkciji drž. železnice v Ljubljani: Kuna Franc, svetnik; Potonik Alojz, svetnik; Soklič Janez, poverjenik; Cesar Janko, višji kontrolor; Zupanc Tomaž, kontrolor; Veber Anton, višji kontrolor; Sulgaj Alojz, svetnik; Brinšek Emil, višji kontrolor; Adlešič Albin, inšpektor; Klovsky Jože, višji nadzornik proge; Gorup Ivan, višji nadz.

Minister za socialno politiko in narodno zdravje je postavil za kontraktualnega zdravnika državne šolske poliklinike v Zagrebu dr. Bertota Justa.

Belgrad, 2. avgusta. m. V 8. pol. skup. so napredovali sledeči pisarniški uradniki: Viktor Nemec pri okrajnem sodišču v Murski Soboti, Metod Sprogar pri okrajnem sodišču v Slovenski Bistrici, Josip Mosec pri okrajnem sodišču v Ljubljani, Franc Blagotinski pri okrajnem sodišču v Trebnjem, Franc Lazar pri okrajnem sodišču v Višnji gori in Alojz Segula pri okrajnem sodišču v Kamniku. — V 9. pol. skup. sta napredovala Ivan Pelan pri okrajnem sodišču na Brdu in Josip Naber goj pri okrajnem sodišču v Logatcu.

Dunajska vremenska napoved: Bližnji vdor zapadnega zraka. Za danes zvečer v zapadni Avstriji oblačno, jutri apnočno zelo oblačno. Severne Alpe deževno, južne Alpe nevihte.

Dve smrtni obsodbi

Belgrad, 2. avgusta. m. Pred državnim sodiščem za zaščito države je bila danes izrečena obsodba nad podrazvalski vstaji, ki so bili obsojeni po zakonu o zaščiti države. Na smrt sta obsojena Andro Grabiček in Tomo Poscelj, oba in contumaciam, štirje obsojenici so obsojeni na doživotno roboj, in sicer: Stjepan Petrovič, Stjepan Caboli, Josip Pavlič in Franjo Maronič. Nadalje so obsojeni trije obsojenici na 20 let roboje, 7 na 18 let roboje, 2 na 15 let roboje, 4 na 8 let roboje, 2 na 6 let roboje, 10 na 5 let roboje in na izgubo častnih pravic za dobo petih let, 1 na 2 leti in na izgubo častnih pravic za pet let. Obsodba je postala takoj izvršna.

Drobne vesti

Belgrad, 2. avgusta. m. Danes, na praznik sv. Haja, sta imela slavo avtomobila ministrstva za vojsko in mornarico ter 6. zrakoplovni polk. Proslava se je vršila na letališču v Bežaniji pri Zemunu. Slavam sta prisostvovala tudi kraljeva odposlanca.

Belgrad, 2. avgusta. m. V ministrstvu za soc. pol. in nar. zdravje se je ustanovil inspektorat za organizacijo borbe proti tuberkulozi. Inspektorat bo vodil znani borec proti tuberkulozi dr. Iv. Matko iz Maribora.

Beseda nepristranskega opazovalca

o delu in trpljenju železničarjev

Prijatelj urednik!

Prosim, prav za prav bolje: ponudim Ti nekoliko čudno uslugo! Čeprav si namreč tačas zajetnejši ljudje moramo neprestano brisati pot pasjih dni, ki nas zaliva kakor mast kopna v ponvi, mi vendar sili zarjavelo pero v roko vest, ki mi jo je vzemil »Slovenec« opis življenja in trpljenja naših železničarjev v št. 158 dne 15. julija t. l. Ko sem prebral z napeto pozornostjo to opis, mi je najprej nekaj v duši odleglo. Torej se je vendar našel enkrat človek, ki je zavohal, kako krivično, nerazumno ali sploh nič ne misli naša javnost o tem stanu, ki opraviča vzorno, poštrenovalno in slabo plačano eno najvažnejših in najtežjih funkcij v organizmu naroda in države. Vsi gledamo železničarje, mnogi jim nevede delamo težave v službi, a nihče jim ne ve hvale; prav rado se zgodi, da ljudje ali cela društva, s katerim morajo železničarji izredno potrpeti, v zahvalo zabavljajo čez nje. Kakšna nevolja, jeza, zgražanje, zabavljanje, če kdaj kakšen železničar ne more ustreči muhastemu popotniku, nemogočim zahtevam, ali mora vršiti strogo dolžnost, ki komu ne prija! Kako popolna brezbrzičnost potnikov za težave železničarja, ki stoji neprestano z eno nogo v grobu, z drugo v zaporu!

V omenjenem spisu si res precej in dobro predstavil železničarje slovenski javnosti. Vendar — dovolj človeku, — ki ni železničar, a ima že 20 let in v važnih zadevah opravlja z njimi, da Te nekoliko popravi in dopolni! Pustil si jih govoriti same o sebi, dasi dobro veš, da nihče, najmanj resni mož dela, kakor je predvsem železničar, ne bo rad hvalil samega sebe, z izjemo tistih ljudi, ki hvale ne zaslužijo!

Dovolj torej, ali prav za prav veseli se, da Ti jaz, kot nepristranski in neinteresirani človek, ki je imel precej prilike od blizu in za kulisami gledati delo in težave železničarjev, pomagam v pasjih dneh dopolniti pravično podobo slovenskega železničarja in mu dati nekoliko zadoščenja za splošno neumevanje in nehvaležnost.

Pred vojno in po vojni

1. Za leto 1914. se je pripravljalo vsaj šest posebnih romarskih vlakov na Koroško h Gospe Sveti iz Kranjske. Pa se je Südmarki posrečilo s tiho pomočjo oblasti in njenih zaupnikov preprečiti vsa ta romanja, izvemši eno, katero sem organiziral in izvedel (kot prvi moj poseben vlak) iz Vel. Lašca in okolice. Takrat, tik pred mobilizacijo, vendar še v predvojnih razmerah, je zadostovalo, da sem naznanil en teden prej postajenačelniku odhodne postaje željo, da želi ca 400 oseb obiskati Gospo Sveto, Bled in Brezje v času določenih dneh, dni za polovično ceno — in vse je šlo kakor po maslu! Pa sta imeli dve direktorji (Ljubljana ozir. Trst in Beljak) z nami opravilo! In vendar je bilo treba najti vozove, osebje, vrtniti v progovne vozne rede naš poseben vlak, pripraviti zanj prostor na postajališčih, kjer smo izstopali, izdati naredbe vsem vmesnim postajam in osobju cele proge itd. Pa je šlo kakor ura, kakor vsak redni vlak.

2. Po vojni je pretila Sloveniji strašna neposredna nevarnost, da se razlije razpadajoča fronta v Italiji v tisočih plenečih band po deželi na vzhod. Opustošenje je bilo hujše kakor nekdaj po Hunih! Pa vsega tega ni bilo! Glavni rešitelji, če ne edini, so bili naši železničarji, ki so položaj razumeli in se žrtvovali do popolne izčrpanosti, od najnižjega do najvišjega. Vršili so službo po pet, šest dni brez prestanka in vozili tuje vojaške skozi deželo, neprestano v smrtni nevarnosti (streljalo se je vseprek, železniški material je bil vsled vojne preobremenjenosti in obrabe v katastrofalnem stanju, vsled razpada državne organizacije disciplina uničena in brez dobre volje in skrajne poštrenosti železn. osobja bi moral na mah prestat vsak promet, dokler niso vsega prepekljali. Železničar te dobe bi zaslužil trojno hvalečnico celega naroda, največji spomenik na najlepši točki Slovenije! Sledeče razdobje razposajenosti in nediscipliniranosti velikega dela potujočega občinstva (pobijanje šip, vožnje brez karte, boljševeški nastopi v kupeljih, tatvine in rezanje prevlake v II. razr. itd.) je bilo zopet zelo težko, pa so tudi to premagali železničarji s svojo čudovito potrpežljivostjo.

3. L. 1922. se mvodil organizacijo izleta in izlet Orlov v Brno. Ogromen vlak s 1400 potniki! Takrat ljubljanska direkcija ni imela niti za redni promet potrebnih osebnih vozov. V Avstrijo in na Ogrsko so hodili na posodo, da so nam ustregli! In vendar so v tistih letih neinformirani ljudje napadali železničarje ustmeno in pismeno (tudi v časopisih), kakor da nalašč nagajajo in ne dajo dosti voz ali le živinske vozove na razpolago, dočim so ti storili vse mogoče, ne le kar so bili dolžni po službi, da bi ugodili prosilec. O tem sem se lahko večkrat osebno prepričal. L. 1923. smo rabili za katoliški shod v Ljubljani 27 posebnih vlakov in ojačenja vseh rednih vlakov. Za ljubljansko ravnanje vseh ob takratnih razmerah nezasišana, nemogoča zahteva. In vendar je šlo! Seveda le z vso iznajdljivostjo, dobro voljo in poštrenostjo vsega osebja, zlasti ravnanstva in glavne postaje v Ljubljani. Ne le skoraj nepremagljive težave prometne tehnike, tudi take težave od strani centralnih uradov, ki takrat morda še niso dosti poznali sijajnih kvalitete slovenskega železničarja in niso čutili take potrebe po dohodkih železnice kakor danes. Ob katoliškem shodu smo ljudstvo počeli, naj spoštujejo železničarje, naj jim ne pripisujejo, česar niso oni krivi in smo se javno lepo zahvalili po zaključku. Cela knjiga (5. katoliški shod v Ljubljani l. 1923, str. 381.) med zahvalami najbolj hvali železničarje (»Prav posebno zahvalo smo dolžni itd.«). Podobno so železničarji leto nato (1924) ob Marijskem kongresu storili ne le svojo dolžnost, ampak vse, kar so mogli, znali in smeli. Pri obeh kongresih sem kot načelnik zunanjih pripravljal dogovore z železnico sam in se zelo čudil absolutni objektivnosti, uslužnosti, prožnosti, uvidenosti, poštenju l. dr. dobrim lastnostim v vseh kategorijah žel. osobja. Dasi sem zastopal interese kato-

ličkih manifestacij napram gospodom, katerih večji del osebno ni bil naklonjen ali celo odločno nasproten takim interesom, nihče ni tega najmanj pokazal, vsi so vse storili, da izvrše vse, kar se želi in je le kako mogoče. Katoliški shod l. 1923. je v tej ogromnosti, kakor se je vršil, omogočila samo visoka kvaliteta in kultura slovenskega železničarja. (To ni lepa, laskava fraza, ampak resna objektivna trditev in podpisana izjava človeka, ki je te akcije organiziral in vodil v sporazumnem poslovanju z železničarji).

4. Iz dekanije Cerknice (Notranjsko) sem trikrat organiziral in vodil posebni vlak romarjev na Brezje in Bled. Vedno so mi gg. uradniki na ravnanstvu v vsakem oziru ustregli, kar so le mogli in smeli v okviru svojih predpisov, ki so jih vedno tolmačili kar najbolj širokogrudno v korist izletnikov. Ne spominjam se niti enega slučaja, da bi me bili razočarali! Seveda pa točno ločim možno od nemogočega; če se je včasih dogodilo, da s čem nismo mogli biti zadovoljni, nikdar to ni bila krivda naših železničarjev, ampak vis maior, nesrečno naključje, obstoječi predpisi, višje odločbe ali neljuba pota, nedostatek razpoložljivih sredstev in podobno. Bolje in lažje smo se sporazumeli direktno, kakor po posredovalcih (potovalnih agencijah). Železničarji morajo poznati zakon, predpise, možnosti, interese železnice, naročevalce vlakov pa mora vedeti, kakšne interese ima organizacija in potniki, ki jih zastopa. Slihi ali celo bere se včasih ob kaki priliki (izleti, prireditve, slavnosti) zabavljati čez železnico. Vedno se zanimam, zakaj. Pa tudi vedno, kadar mi je mogoče preiskovati zadevo, končno doženem: krivda ni na strani železničarjev, ampak na strani zabavljačev, organizatorjev ali potnikov! Napake, ki jih sami delajo, pripisujejo železnici, bodisi da v svoji naivnosti, nepoučenosti ali nesposobnosti za ta posel res mislijo tako, ali pa skušajo na ta nečeden način oprati sebe pred ljudmi in tako zakriti svojo krivdo. Pač ni vsakdo, ki se loti organiziranja izletov in posebnih vlakov, sposoben za tako akcijo, ki zahteva dobro mero v to potrebnih kvalit, tudi pridnosti, poštrenosti, uvidenosti in — takta. Marsikateremu zabavljaču bi lahko odgovoril železničar: le čevlje sodi naj kopitar! — pa so ti možje tudi začuda potrpežljivi in obzirni in raje ignorirajo take pojave. So slučaji, ko kakšen prireditelj naznani železničar prihod tisočev potnikov, pa jih še toliko stotin ne pride; drugi sploh nič ne naznani, naenkrat pa zahteva trikrat toliko ljudi prevoz, kakor jih redni vlaki morejo sprejeti. Železničarji bi si lahko umili roke in zahtevali plačilo ogromnih glob ali pustili ljudi doma, pa vedno zopet potrpe in popravljajo z vso, včasih naravnost nadležno poštrenostjo napake nerodnih prirediteljev, kolikor je to sploh mogoče, dočim hiti krivce za njihovim hrbtom zabavljati čeznje po geslu: reci (da so oni krivi), da ne poreče (železničar, da je slaba organizacija ali nesposoben voditelj izleta kriv).

Trpljenje železničarjev in njihove ugodnosti

5. Bodi dosti tega o izletih! Verjemi, prijatelj urednik, da me pograbi jeza prav v dnu srca, ko slišim ali celo berem neosnovano in krivično zabavljanje na rovaš tako vsega priznanja in hvale vrednega stanu, kakor so naši železničarji. Od začudenja pa zijam, ko včasih čitam, da tem možem jemljemo in odščipavamo pravico za pravico, eno za službeno ugodnost za drugo. Kako je mogoče, da se uveljavlja na tak način tako gorostasno neumevanje važnosti, zaslug in pravice tega stanu!

Odkar svet stoji n. pr. povsodi priznavajo vojaštvu v vojni, da ima izredne zasluge vsled izrednega trpljenja in nevarnosti. Zato medalje, napredovanja, doklade, dvojno četnje vojni let za pokojnino itd. Železničarji pa imajo službo take narave, da jo najtočneje smemo imenovati: vojna v miru ali vojska ob mobilizaciji! Nočna služba, neprestano nadzorstvo, alarmi, stroge kazni, živce ubijajoča pazljivost, ogromna odgovornost za življenje potnikov in za milijone materiala, ostra disciplina, neprestana nevarnost za zdravje in življenje, pa tudi za službo in kruh! Ali naj bo njihova plača enaka ali še slabša od plače ljudi, ki vseh teh nadlog sploh ne poznajo ali le izjemoma ali le v mali meri? Kje je še kakšna kategorija uslužbenec, ki bi po pravici zaslužila toliko priznanja in plače kakor železničarji? A ne le nižji uslužbenec, o katerih ste pisali, ampak tudi uradniki, čisto enako kakor častniki v vojni! Ker tudi ti morajo vršiti službo pod pritiskom ogromne odgovornosti, discipline, noči, nevarnosti, deloma manj, deloma pa več kakor nižji uslužbenec.

Sv. pismo določa o verskih uslužbenecih: kateri altariju služijo, naj od altarija žive! In da naj se volu, ki mane žito, ne zaveže gobec! V vseh stanovitih se ta princip upošteva kot naravna pravica, zato je nekaj protinaravnega zahtevati od železničarja, naj plačuje svoje, navadno itak redke in kratke zasebne vožnje z železnico! Tudi v slučaju, da bi nihče drugi ne imel več voznih olajšav!

Nobena panoga državnih uslužbenecov nima toliko prilike priti v stik z najširšimi krogi občinstva, domačega in tujega, kakor železničarji. Da bodo ugodno reprezentirali državo in narod, naj bodo tudi v ta namen primerno preskrbljeni!

Pri vsej napetosti političnih razmer zadnjih desetletij najbrž ni stanu, ki bi razodeval toliko pravega tovarništva, resnične nepristranosti, takta v občevarju, objektivnosti, potrpežljivosti in ustrežljivosti kakor naši železničarji! In če se pojavi v njihovih vrstah drugačen tip, kmalu izgine; njihova družba ga izvrže, kakor vino vse tuje primesi. Na njihovih visokih moralnih kvalitetah se razlije vsak naklep in poskus demoralizacije, naj prihaja od koderkoli. Zavestno ali instinktivno znajo in hočejo zavrniti vse interese, ki se ne skladajo s stvarnimi interesi železnice kot prevajne državne, narodne in narodnogospodarske institucije.

Slovenski železničar in njegove zasluge

Prvi stan, ki si je v Slovenih ostvaril po narodni osvoboditvi domačo, narodno terminologijo, je bil železničarski! Pa bi si jo bil najbrže vsak drugi lažje, če pomislimo, da je bil dotlej uradni jezik nemški in da želez. trgovina za strojne dele še danes skoraj splošno (vsaj interno) rabi nemške izraze. Zaradi ogromne škode na življenju in materialu, ki jo lahko povzroči najmanjša zanikarnost, površnost, netočnost, pomota... mora vladati v tem stanu skrajno natančnost, disciplina, red itd. Iz te okoliščine bi po pravici smeli sklepati, da mora vladati med železničarji skrajni — birokratizem in tiranija. Pa ne! Oni znajo drugače obvladati svojo težko nalogo. Stvarnost, da. In točnost, subordinacija, kolaboracija, zakonitost, službena vestnost itd. Toda — slovenski železničar je birokrat in tiran le v toliko in takrat, kadar neizbežno mora to biti; v kolikor največ pa sme in more biti, pa je tovariš, demokrat in komercialist.

Mislim, da se ne motim, če trdim, da je v tej važni točki naš železničar prinesel svojo kvaliteto v veliki meri iz svoje službe pri Južni železnici. Tam je imel železničarji Slovence precej nacionalne svobode in pravice in tam je prevladoval komercialni duh. Za železnico je dobro vse to, kar kaj nese, daje

Pri Čehih in Slovakah

Praga, 28. julija.

I. »Zlata« Praga

V »zlato, stolopis« Pragi. Najprejrejša v preteklosti, najživješa v sedanosti. »Zlata« ji pravijo, ker je odsihodo bila ponos naroda; predmet iskrene, iz zavesti narodne zrelosti prihajajoče ljubezni. In »stolopis«: ne zaradi danes kvišku molečih stolpov, ker teh je nešteto sredi valujočega morja hiš in palač. Od stoterih stolpov prihaja ta označba, ki so moleli z mogočnega obrambnega mestnega obzidja, ki ga je dal v zaščito pred sovražnikom zgraditi Karol IV. »Rim severa« jo tudi imenujejo, ker se razteza čez po številnih gričih in holmcih na obeh straneh Vltave. Kdor ume po tej živi podobi sedanosti ter iz plastične panorame zgodovinskega arhitektonskega razkošja v notranjosti mestnih zidov razpoznavati življenjska valovanja, le-ta bo z lahkoto izluščil iz teh brezštevilnih mrtvih in topih, toda veličastnih prireklosti vso težko in razburljivo zgodovino vztrajnega naroda, ki se je skozi stoletja boril za obstanek in svobodo. Saj je že Aleksander Humboldt uvrstil Prago na četrto mesto med najlepšimi evropskimi mesti, takoj za Carigradom, Napoljem in Lisbom. In W. Ritter ji je dal najzgovornejše spričevalo: »da na vsem svetu ni lepše odprte knjige o zgodovini in arhitekturi.« Najprejrejša v preteklosti.

In najživješa v sedanosti: center vseh duhovnih in materialnih sil češkega naroda. Je tukaj neverjetna koncentracija narodove tvornosti in življenjskosti. Današnje Prage ne premerijo s svojimi možgani niti tisti, ki so še pred 30, 40 leti v njej živeli. Danes koraka Praga milijono nasproti. Ta zamah in polet je usidran v dejstvu dosežene in priborjene narodne ter državne samostojnosti; pa tudi v 1. januarju 1922, ko je iz priključenih 38 občin vznikla Velika Praga z 19 četrtmi ter 13 upravnimi okraji. Danes ji ne manjka veliko do 900.000. Rast prihaja tudi iz cenenejšega življenja, ki privablja tučce in številne prijatelje češkega in slovaškega naroda. V nekem spisu sem sicer čital, da je »Praga najcenejše mesto v Evropi«, kar v doslovnem pomenu besed najbrže ne bo držalo. Je pa nesporno najcenejše med vsemi glavnimi mesti Evrope in v tem še daleč spredaj pred drugimi evropskimi večjimi in pomembnejšimi mesti. V Prago polaga češki narod vse plodove svoje pridnosti in sposobnosti: ves se kakor v zrcalu z vso krvjo in bitjo v njej preliva.

II. Trije obrazi

Ritem, zanos je v tem praškem življenju. Objema in prepaja ga tople dihi prijetnosti in domačnosti, ki ga po drugih velemljih ni. Hlad in mrkost sipljejo okoli sebe. Praga daje toploto. Zgoraj v rebrih pod Hradčini množica ljudi v siju neštehtih lampiončkov ter raznobarnih električnih žarnic — v romantičnem »Zlatem vodnjaku«; drugi zopet na veličastnem Barrandovem na koncih Smiehovala, ki v mondenih počutjih ter ob poskončnih zvokih jazzarske glasbe uživajo dobroputje sredi teh impozantnih teras ter bajne razsvetljave; veselo šumenje in vrvenje spodaj na Slovanskem in Streleckem otoku; drenj v vseh 152 bioskopih; tisoči v pravcati poplavi piva po tradicionalnih domačih središčih pivske samoprodukcije: »V fleku« v Křemenuvici, potem pri Sv. Tomažu na Mali strani; pri »Rozvařilcu« in »Labudih« na Pořihu. Množice povsod. Prvi obraz Prage.

Drugi obraz: Slepci hodijo po mestu in prodajajo časopise; otroci po trije, štiri se ustavljajo po trgih in ulicah ter pojo prekrasne, pretresljive pesmi. Dobri ljudje hodijo mimo in dajo milodare; matere s topim, brezupnim pogledom od vodnem stolpu pri razkošno razsvetljenem Manesovem paviljonu, ki ti molijo svoje otročičke nasproti, proseč daru in pomoči. Mladi svirači po temnih in svetlih ulicah; ničesar ne govorijo. Tjavendan zro. Zvoki mesto njih govore o bedi in pomanjkanju. Stotine pred benediktinskim samostanom v Emavzih in drugod; ko se odpro samostanska vrata, pritisejo od vseh strani. Tudi lepo oblečeni gospodje so med njimi ter gospodične s klobukom. Teža brezposelnosti; za samostanskimi zidovi pa so dobra srca...

In še tretji obraz. Poleg veselja, bede še resnobna dneva. Ta duh resnobne in stvarnega presojanja ti prihaja povsod nasproti: na ulicah in trgih, pisarnah in trgovinah. Povsod. Tudi v politiki. To je duh reda, ki se pričinja pri postavnih praških policajih in ki navdaja vse plasti do najvrhnejših. In duh dela. Veliki češki narodni voditelj Rieger je svojemu narodu v preprostih besedah razodel veliko življenjsko skrivnost: »V delu in izobrazbi moramo najti svoje odrešenje.« Narod je prisluhnil ter razumel. Zato je moralno priti odrešenje. Vsi ti številni denarni zavodi, hranilnice, posojilnice in banke v impozantnih palačah in poslopjih so živ dokaz tega dela, pridnosti in varčnosti. Najrazličnejša stanovska, kulturna in gospodarska društva in družbe so dala Pragi najlepša poslopja. In izobrazba. Ako bi ne bilo drugega dokaza neutrudne ukažljivosti tega češkega naroda: v tramvaju, nasadih in parkih; na tramvajskih in avtobusnih oo-

zaslužiti! Železnica ni politika, ni prosveta, ni umetnost; železnica je najvažnejša narodnogospodarska naprava. Gmotno koristi (ne politično itd.) naj donaja narodu, državi (ne posameznikom, društvom, slojem itd. na račun narodne, državne skupnosti; ne tako, da se eni zastoj ali pol zastoj prevažajo za zabavo, zato pa morajo drugi dražje plačevati potrebne vožnje ali pa višje davke). Za to prevažno zadevo: za komercialno stran obratovanja, za čimvišjo aktivnost železnice, so dobili oko in nos naši železničarji pri Južni in to gotovo danes koristi naši državni železnici, ako le hoče in pusti.

Ako kateri, gotovo železničarski stan pozitivno in ugodno reprezentira Slovence na zunaj in dviga naš ugled, pomen in vpliv v državi. Da bo tako ostalo, da se bo, če mogoče, še izboljšalo in pomen Slovencev v državi še dvigal, v našo in državno korist — pomagajmo železničarjem, tem jeklenim možem z zlatim srcem, ki po naravi svoje službe stojijo neprestano z eno nogo v grobu in z drugo v ječi, do pravičnega kruha in zaslužne časti!

Prijatelj urednik! Če bi bil pesnik, bi Ti napisal himno za železničarje. Če bi bil železničar, bi molčal. Ker nisem ne eno ne drugo, Ti pišem iz čuta pravičnosti, da dopolniš, kar si začel. Dvojno olajšavo čutim pritem: eno, ker sem dobil priliko, da zapijem v svet, kar bi že davno rad, v zahvalo in priznanje našim železnim možem, ki jim svet ne daje, kar jim po pravici gre, drugo, ker na ta način morda tudi Tebi, ki pripadaš drugemu premalo priznanemu stanu, za pasje dni pomagam da — recimo izleta na Rožnik, kjer tiči pojo in cvikeč kipi in se lahko pošteno ohladiš znotraj in zunaj.

Tvoj

Jernej Hafner.

stajališčih v medli svetlobi in kasni uri; in celo na izletnih točkah — povsod vidiš in lahko opazuješ, kako vse čita in bere iz časopisov in knjig, izkoriščačjo sleherni minuto. Duh realnosti. Tretji obraz.

Sredi tega troobrazja praškega žitja in bitje slovenske, jugoslovanske kolonije, ki se stalno zbira na Kraljevih vinogradih in v »Meštanski besedi«. Naš prieliki domačin, slikarski umetnik Trstenjak, znan po svojih razstavah v Parizu, Ljubljani in Mariboru ter po svojih prelepih lužiških motivih pridno ustvarja nove slikarske umetnine z lužiškimi, dalmatinskimi in praškimi motivi. Pripravlja se za večjo razstavo svojih del v Parizu, ki bo jeseni.

Ob vsem temu in nad vsem tem pa čudovita ter za usodo tega mesta in naroda vprav simbolna slika, ki se pojavlja ob bitju vsake ure na staroslavem »orloju« na Staromestnem trgu: ko se odpro vrata na stolpu in se prikaže vseh dvajset apostolov v dostojanstvenem mimohodu. Prikolnijo se občinstvu, ki v trumah opazuje spodaj ta edinstveni mimohod, nato pa izginejo. Vrata se zapro, istočasno pa gre s stolpa čez trg odmev prešernega petelinjega speva...

Fr. Vatovec.

Slovo ge. Ane Cizeljeve

V jasni zorenja se trgajo letos najboljši izmed nas in ravno oni, ki so še bili nekam posebno spojeni z žitjem naše koroške rodne grude.

Blago ženo, mater, staro mater, prababico smo spremili k večnemu počitku v mariborskih božjih njivah, predobro gospo Ano Cizeljevo.

Stari rod se še spominja njenega očeta nadučitelja Petra Musija, ki je v Slomškovem času slovenskega prepoda oral ledino slovenstva v Šoštanju.

Mladi učitelj Ignacij Cizelj si je poiskal v tej značilni štajerski slovenski učiteljski rodovini življenjsko družico in oba sta šla na trdo pot slovenske zavesti resnične slovenske vzgoje.

Od roda do roda gre poslanstvo in blagoslov na trnjevo pot življenja.

Vigred se povrne... se je mehko izlilo ubrano petje ob krsti pokojnice.

In ob odprtem grobu je prečestiti gospod stolni župnik monsignor Umek izbral najlepše besede o četrti božji zapovedi.

Veder solnčni dan je žarel nad nami, čas zorenja. Sam Bog ga je naklonil pokojnici, ki je nekaj desetletij preživela, oboževana od svojih otrok in vnukov, v Celovcu — v mestu, na katero se vezale njo in družino že od nekdaj tesne vezi in ki ga je šele nedavno zapustila po smrti hčerke Konstancije.

Sam Bog ga je naklonil tudi nam v tolažbo, ko se odpira grob za grobom in nam kliče —: Ljubezni vseh živih na zemlji slovenski — ljubezni človeka do človeka najbolj potrebujemo v težkih dneh —

Ujet planinski orel

Selca nad Skofjo Loko, 1. avg.

Pred dvema dnevoma so ujeli na Poreznu, v vasi Podporezen ob italijanski meji dva meseca stara rega planinskega orla. Pravijo, da so ti orli zelo redki, da jih je v vseh Alpah komaj kakih trideset. Zanimivo je, kako so ga ujeli. Napadel je domačega mačka in ga razmesaril. Bil pa je prepočen. Potem so mu mačka, kar ga mu je še ostalo, nastavili pod zanjko, v katero se je orel vjel. Z razpetimi peruti meri okrog 170 cm. Sedaj inuajo prikljenjenega na vrtu g. Demšarja v Zalem logu, kjer ga vsakdo lahko vidi.

Ljubljanske vesti:

Ostudni umor še nepojasnjen

Ljubljana, 2. avgusta.

Zanimanje za ostudni umor na Starem trgu traja med prebivalstvom nezmajšano dalje. Čeprav se v hiši zločina na Starem trgu 19, oziroma v Rebrni ni zglasila danes razen detektivov nobena večja komisija, vendar so se tudi danes zjutraj pričele zbirati množice in čakati, kdaj prične razdirati kanal. Ljudje so namreč naše poročilo o nameri sodišča, da da na lastne stroške razdreti kanal, razumeli tako, da se bo kanal že danes pričel razdirati, do česar pa seveda ni prišlo. Tudi danes je še vedno odprto vprašanje, kje je truplo? Ako sta morilca res vrgla truplo v stranišče in s tem v kanal, je morda truplo v kakšnem kolenu kanala, ki je tu strm, ali pa je še nižje, pod hišami na Starem trgu. Morda pa sta morilca zakopala truplo kje na Gradu.

Prav tako nepojasnjeno je tudi, kdo je umoril pokojnega Franca Sršo. Mlada Francka se tudi danes zapleta v vedno večja protislovja. Nekaj časa je celo trdila, da je Pepca po umoru prenesla truplo v dvornico in od tam proč, pozneje pa je to, kar je pravkar priznala, pričela zopet tajiti. Francka ves čas zatrjuje, da ni ona nič kriva, in zaničuje, da bi v soboto videla Rozmana kaj v stanovanju. Zena umorjenca Johana Srše noče nič vedeti o tem, da bi kaj vedela o nameravanem umoru ter trdi, da je zvedela zanj šele v ponedeljek, ko se je vrnila. Prizna pa, da je hotela umor zakriti, in to z ozirom na sramoto in nesrečo, ki je grozila družini. Anton Rozman pa sploh zanika vsako zvezo z umorom. Dokazano pa je, da je imel na Pepco silen vpliv ter da je zahteval smrt obeh starih, potem bi jo šele poročil. Rozman je sicer zanimiv tip. Bil je vedno še kar čedno oblečen in prav nič podoben drugim kolporterjem. Pravijo, da tudi ni bil zapravljenec in da ni mnogo pil. Časopise je vedno vlnjudo ponujal ter se vedel zelo mirno, medtem ko je pri Pepci vedno šaril z revolverjem in nožem. S Pepco sta imela nekak dogovor, da sta si med seboj izmenjavala razne časopise, vozne rede in drugo blago, ki ga ponujajo kolporterji.

Policija je pri zaslišanju dobila še dragoceno gradivo, ki bo morda v kratkem času pojasnilo ves umor. Največ si policija obljublja od Francke, ki bo morala prej ali slej kloniti in povedati vse, kar ve.

○ Narodna banka povečana. Pri poslopu Narodne banke v Knafljevi ulici so postavili zidarski oder, da prično z delom. Narodna banka se bo namreč nekoliko povečala, tako, da dobi v drugem nadstropju nekaj sobic. Pri sedli, to je pri banovinski hranilnici, pa so že odstranili zidarski oder, ker je delo že končano. Poslopje je tvrdila Ivan Rozman na spreten način dvignila za eno nadstropje, tako, da streha ni prav nič trpela. S tem povečanjem je banovina pridobila okoli 50 novih uradnih sob.

○ Muzejski trg v novi obliki. Prebivalstvo ki si sedaj ogleduje Muzejski trg, se čudi, kako lepo je mestna vrtinčarija izvedla to delo. Ohranjena so prav vsa drevesa, ki so rastle prej za zidom na pridobljenem zemljišču in ki so šele sedaj prišla do veljave. Lepa, 7 metrov široka cesta vodi v diagonalni od Knafljeve ulice do Subiceve ulice. To cesto bo treba seveda še dobro nasuti in ji okrepiti cestnice, kar pa je dolžnost gradbenega urada in ne vrtinčarije. Na trate so že deloma položene ruše, razširjajo pa tudi dohod neposredno s te ceste k muzeju. Prihodnje dni prično postavljati v park tudi nove klopi, zlasti pod drevesa.

○ Nesreča pri kopanju. Na istem mestu, kakor pokojni Berčič, ki se je ponesrečil pri kopanju v Savi, se je ponesrečil večeraj pop. 20-letni delavec Franc Hudež iz Most. Kopal se je v Tomačevem ter skočil na glavo v vodo. Priletel je tako nesrečno, da si je razbil črepijo. Drugi kopaleci so ga potegnili iz vode, nakar je nezvestnega ponesrečenca neki zasebni avto prepeljal v bolnišnico. Hudeževo stanje je smrtno nevarno.

○ Poskušeni harakiri jetnika. Brezposelni delavec Pavel Malovrh, star 25 let in doma s Črnega vrha, v občini Polhov gradec, je povzročil oblastem že polno sitnosti, ker je zelo nevaren tuji lastnini. Ze precej dolgo časa ga je zasledovalo sodišče na Vrhniki. Večraj so ga res ujeli orožniki na Primskem pri Kranju ter ga z opoldanskim vlakom pripeljali v Ljubljano, da ga z vlakom ob 2 popoldne odpeljejo na Vrhniko. Ko so stali na peronu, je Malovrh hipoma potegnil iz žepa nož, ki ga je poprej skril pred orožniki, ter si prezelal trebuh. Malovrh je precej močno krvavel, zato so orožniki poklicali reševalni avto, ki je Malovrha prepeljal v bolnišnico. Tam so ugotovili, da rana ni nevarna in da bo kmalu okreval. Malovrh je

Vse kaže, da ve ta napol otrok, napol dekle, več, kakor pa se dela.

Sosedje Sršovih so zaradi umora silno vznemirjeni. Posebno pa trpe še zaradi nadlegovanja številnih radovednežev. Zato so danes zaklenili svoj poseben vhod iz Rebrni ter uporabljajo le glavni vhod v hišo s Starega trga.

Marljivi orožniki iz Vevč so pod vodstvom svojega stražmojstra Sušnika večeraj in danes pregledali vso Ljubljano pri Vevčah, da bi našli truplo pokojne Pepce Cepudrove. Dosedaj pa niso mogli najti za njim nobene sledi in je verjetno, da je voda truplo odnesla dalje.

G. Matija Močnik, višji krim. nadzornik, ki zaslusuje vse tri aretirance, je nadaljeval svoje delo tudi danes popoldne. Vsi trije, Anton Rozman, Johana in Francka Srša, kažejo nenavadno trmo. Rozman taji tudi popoldne vsako zvezo z umorom, Johana prav tako, dasi priznava, da je za umor zvedela naknadno. Vedno bolj zmedene odgovore pa daje Francka. Vsa preiskava se zaradi tega čudnega in trmastega zadržanja vseh treh komplicira čimdalje bolj. Manjka pač glavna priča in sokrivce Pepca Cepuder, na katero valita zlasti Rozman in Johana Srša vso krivdo. Tudi nočejo izdati, kje je truplo zakopano.

Ljubljana, 2. avgusta.

Nocoj smo dobili obvestilo, da se preiskava še ni ganila z mrtve točke. Pač pa je policija dobila neko vest, da so pokojno Pepco Cepuder, ki je v ponedeljek skočila v Gruberjev kanal, v nedeljo ob pol 1 popoldne videli, da je po Golovcu proti Orlam nesla težak nahrbtnik, v roki pa težko torbo. Oblečena je bila v križasto obleko, na glavi pa je imela bel robec s črnimi pikami. Če je ta vest, katero je dobila policija, resnična, je fajnada hudo verjetno, da je rajnka Pepca Cepuder tedaj v nahrbtniku nesla truplo umorjenega Srše in ga kje na Golovcu skrila ali zakopala. Zato policijska uprava prosi vse, ki bi videli v nedeljo kako tako žensko na Golovcu, naj sporoče, kod je hodila, da se na ta način morda dožene, kje je skrito Srševo truplo. To bo velike važnosti za nadaljnjo preiskavo.

očitno najbrže zato poskušal tak nenevaren harakiri, da bi v zmed, ki bi nastala, pobegnil, kar pa se mu ni posrečilo.

○ Domači avtomobili »Triglav« so trenutno razprodani, vendar je pa njih naročilna cena še vedno 39.800 Din, medtem pa pri »Avtomontaz« d. d. vedno dobite tudi originalne vozove DKW, in sicer najnovejši model 1934 tipe »Meisterklasse« že za 42.000 Din.

○ Največja izbira moških športraj: golf-maje, spodnje hlače, po nizkih cenah. Gorčar, Sv. Petra cesta 29.

Naznanjam cenj. občinstvu, da sem preselil svojo lekarno pri »Sv. Roku«

iz hiše Celovška cesta 34

v hišo g. Simončiča, Celovška c. 62, nasproti trga v Šiški.

Za nadaljni obisk se priporoča:

Ph. Mr. HOČEVAR SLAVKO, lekarnar

Ljubljana VII., tel. 34-51

Požar uničil hišo in gospodarsko poslopje

Sv. Peter v Sav. dolini, 1. avgusta.

Včeraj v zgodnjih jutrnjih urah je do tal pogorela stanovanjska hiša ter gospodarsko poslopje posestnika Zagoričnika iz Podloga pri Sv. Petru v Savinjski dolini. Požar je nastal v dimniku, iz saterga je zanesel veter saje na slamnato streho, ki se je hitro vnela. Se preden so se domači doobra zavedli, je bila vsa hiša v plamenu. Zaradi tega, ker se je ogenj z izredno naglico razširil, niso mogli niti gasiti niti rešiti premoženja, komaj da so rešili iz hiše hudo bolno gospodinjico. Tudi gospodarsko poslopje, ki se je držalo hiše, se je takoj užežalo in tudi iz tega niso otihi nikšar razen živine.

Največja nesreča pa je, da so bila poslopja tako malo zavarovana, da zavarovalnina komaj dosega vrednost premoženja. Zlasti nesrečne družine je nepopisna, bolna gospodinja z malimi otroci se je pač najtežje užežala v to, da je brez strehe, brez doma!

Da je v tem ozračju cvetelo denuncijanstvo, najpogostejše orodje moralnih propalje in najzanimivejši informativno sredstvo nemoralnih absolutizmov, je umevno samo po sebi. Vsi »Volksrat« po južnem Koroškem in po južnem Štajerskem so se že meseca julija 1914 izpremenili kar avtomatično v denuncijantske pisarne, odkoder je šlo na tisoče in desetisoče podpisanih in štiriranih denuncijacij na razna oblastva, zlasti na graško vojaško poveljstvo. Organizator tega denuncijantskega aparata je bil orožniški ritmojster v. Liehem, ki je delal po navodilih polkovnika v. Konstanzerja, a načetovala sta mu ptujski in mariborski Volksrat. Razen tega so razni voditelji štajerskega in koroškega renegatstva ob vsaki priliki tudi osebno »informirali« na najvišjih mestih o stanju patriotičnega razpoloženja med slovenskim ljudstvom. Volksratu so imeli sporazumno s političnimi oblastmi nastavljen celo armado ovaduhov, ki so imeli nalog iztikati za izjavami Slovencev, prisluškovati slovenskim pridigam itd., nakar je odšlo takoj poročilo na pristojne oblasti. L. 1915. se je sam graški vojaški poveljnik izjavil, da je prejelo vojaško poveljstvo v kratkih dveh tednih več tisoč podpisanih in nepodpisanih ovadb.

Prva posledica take ovadbe je bila seveda hišna preiskava, ki jih je bilo na slovenskem Koroškem in Štajerskem več tisoč in ki so se vršile skrajno sirovo. Nepopisna je strupenost, ki so jo ob teh prilikah pokazali zlasti nemški in renegatski orožniki. Župnika Medveda so odvedli v zapore, ker so našli pri njem v podstropju — slovensko trobojnico, župnika Janžekoviča zato, ker so našli pri njem sliko škofa dr. Napotnika, ki so jo imeli za sliko — kralja Petra, pri kaplanu lllu v Rušah so našli vezeno sliko nekega kalifa in jo imeli za sliko — srbskega prestolonaslednika, zato je moral v ječo itd. Se lepše je bilo na Koroškem. Pri župniku, pisatelju Mešku so ponovno stikali za tajnimi — telefonskimi zvezami s sovražnikom, pri župniku Singerju so zaplenili — nabožne knjige škofa dr. Jegliča, ki jih je izdala Mohorjeva družba in vodili

Mariborske vesti:

Protibrezbožniška razstava

Danes ob 11 dopoldne je bila slovesno odprta protibrezbožniška razstava v prostori IV. deške osnovne šole na Gosposvetski cesti (poleg samostanskega učiteljskega). Razstava bo potem odprta ves čas Mariborskega tedna. Priprani smo, da bo dosegla tudi v Mariboru prav take uspehe, kakor jih je Ljubljani. Ptuj in drugod. Razstava se deli na pet oddelkov. Prvi oddelke: »Oznanjevalci brezboštva« dokazuje, da je mednarodna propaganda borbenega brezboštva delo komunizma in marksizma. Drugi oddelke prikazuje brezbožništvo v Sovjetski Rusiji. Tretji oddelke pa preganjanje verstva in vsah nasprotnikov brezboštva pod sovjeti. Glavna politična uprava (GPU), za katero ne veljajo nobene zakonske omejitve, samovoljno obvlada dušo in telo slehernega sovjetskega podanika ter neusmiljeno obračuna z vsemi, ki ne marajo izpovedovati brezboštva. V kratkem času je padlo 1.800.000

smrtnih žrtev GPU, nešteto jih je v Sibiriji. Komunizem je sovražnik verskega prepričanja in zato se z največjo krutostjo in nasiljem bori proti veri in vernikom. IV. odd. razstave prikazuje svetovni zemljevid brezbožnega dela. Dokazuje nazorno, da je Cerkev najmočnejši in prav za prav edini branik pred komunistično poplavo, ki bi bila zajela že ves svet, da se mu ni postavila v bran cerkev, ne s silo, ampak s svojim naukom resnice. Zato morajo komunisti cerkev osebno napadati ter se družiti v boju proti cerkvi z vsakomur, ki ima v tem pogledu iste nazore. V. oddelke prikazuje boj proti brezverstvu. Bije se neizprosen boj med Kristom in Satanom. V tem boju nihče ne more stati ob strani: ali se pridruži napadalnim oddelkom Kristusa ali Satana. Kdor je pasiven, nosi odgovornost za dejanja brezboštva.

□ Lepe izlozbe opažamo zopet v mestu, ko se bliža pričetek Mariborskega tedna. Nekateri trgovci kar tekmujejo med seboj, kdo se bo z izložbo bolj postavil.

□ Prvo obletnico vladanja, šesto obletnico škofovskega posvečenja in rojstni dan obenem je slavil prevz. vladika lavantinski dr. Ivan Tomažič v sredo. V proslavo tega dogodka se je vršila v stolnici ob 8 zjutraj slovesna služba božja, ki jo je imel stolni prošt, dr. Maks Vraber.

□ Sv. maša zadušnica za pokojnim generalom Rudolfom Maistrovom je bila večeraj zjutraj v stolnici. Zaln. sv. opravilo je opravil stolni kanonik in mestni župnik msgr. Mihael Umek. Sv. maši so prisostvovali poleg žalujoče družine, mestni župan g. dr. Lipold, oba okrajna glavarja Makar in dr. Senekovič, vodja policije Radošević, odposlanstvo častniškega zbora, izredno veliko Maistrovih borcev, predstavniki raznovrstnih društev in mnogo občinstva. Stolnica je bila do zadnjega kotlička napolnjena.

□ Uvodni in metodni tečaj za učitelje kmetijsko-nadaljevalnih šol na tukajšnji vinarski in sadjarski šoli obiskuje 35 učiteljev, ki so se zbrali iz vseh krajev naše banovine.

□ To naj se prepričati! Zopet so se pojavila v mestu importirana ogledalca z ostudnimi slikami, ki jih nudijo nekateri krošnjariji. Pregled krošnje bi dostikrat v moralnem oziru več zalegel, kakor razne racije po zakonih breznicah.

□ Za napredek naše obrti. To dni je napravil izpit iz tapetniške obrtne stroke 28-letni tapetniški vajenec g. Olaf Kotnik. Bil je 8 let konstrukcijski risar pri veliki tovarni. Radi njegovega talenta za dekoracijo so mu pa pripravili nadaljnjo izobrazbo v tej stroki. Začel je korenito, kot vajenec; sedaj po izpitu pojde v inozemstvo v strokovne šole, da se povrne nazaj kot strokovni učitelj-arhitekt.

□ Strela ubila kravo. V sredo popoldne je razsajala nad Mariborom huda nevihta. Večkrat je v okolici treščilo ter je strela zahtevala tudi smrtno žrtev — na Teznu je namreč ubila kravo. Sinko posestnice Marije Dobnikar iz Ptujске ceste je pasel dve kravi na vrvi. Naenkrat se je posvetilo, da je kar oslepel in se omočilen zgrudil. Ko se je osvestil, je že ležala ena krava mrtva.

□ Polovična vožnja za Mariborski teden je dovoljena za ves čas od 4. do 15. avg.

□ Več dostojnosti. Na dvorišču Okrožnega urada za zavarovanje delavcev imajo stranke, ki prihajajo v OUZD po opravkih, priliko opazovati stvari, ki se morajo v interesu pravosti obsojati. Na dvorišču se igrajo otroci včasih čisto goli, v neposredni bližini se pa solnčijo ženske, ki imajo na sebi le majhen košček blaga. Ljudje to obsojajo in se zgražajo.

□ Radi izgrubljenе službe v Dravo. Na Schmidterjevem kopalšču pod Koroško c. je skočilo večeraj oblečeno mlado dekle v Dravo ter bi bilo utonilo, ko bi je ne bili rešili nekateri kopaleci. Dekle je staro komaj 16 let ter je doma iz okolice Dravograda. Nad življenjem je obupalo, ker je izgubilo službo.

□ Rekord pri »Grafu«. Staroslavni »Hotel Graf« je s svojimi policijskimi zapori dosegel v noči na četrtek pravi rekord, kar je prenočevalo pod njegovo streho nad 50 ljudi.

40 so jih nalovili pri raciji za delamrzneži in postopači, nekaj jih je sedelo radi drugih pregreh, 9 pa je bilo avstrijskih beguncev, ki jih niso mogli drugje prenočiti.

□ »Branibor« ustanovljen. Te dni se je vršil v Mariboru izredni občni zbor podružnice Jugoslovanske Matice ter se je sklenila likvidacija, ker je njeno delovanje radi razpada pokrajinskega odbora onemogočeno. Takoj nato se je vršil ustanovni občni zbor društva »Branibor«, ki prevzema nasledstvo Jugoslovanske Matice. Predsednik je Stanko Detela, podpredsednik Jože Mohorko, odborniki: dr. Vekoslav Kukovec, prof. Jan Sedivy, Lojze Doležal, Bogomir Guštin, Jakob Perhacev, Josip Bratoš, Anton Brandner. Nadzorni odbor: Ferdo Karis in Iv. Kramer.

□ Zadnja šola zaključila leto. Sedaj je tudi gozdarska šola v Mariboru zaključila pouk ter so se začele počitnice. Enoletno gozdarsko šolo je obiskovalo 7 gojencev ter so vsi izdelali. Prvi razred dvoletne gozdarske šole je obiskovalo 14 gojencev, od teh 1 ni izdelal, 1 je ostal neizprašan, dva pa imata popravni izpit.

Lavantinski srebrnomašniki

Vojnik, 31. julija.

Dne 25. julija 1909 je takrani knezoškof dr. Mihael Napotnik posvetil v mariborski stolnici šest svetnih novomašnikov kot tretjeletnikov, ki so bili: Baznik Ivan, Erhatič Martin, Geratich F., Lasbacher Anton, Skofič Marko in Zagar Ivan. Od teh je kmalu po nastavitvi na prvem službenem mestu v Makolah umrl g. Geratich, pri znani dravski nesreči l. 1922. pa je z drugimi duhovniki vred utonil v Dravi g. Baznik Ivan, župnik pri Sv. Trojici v Hla-zolah. Od gorimenovanih novomašnikov so doživeli 25 letnico mašništva sledeči gg.: Erhatič Martin, župnik pri Sv. Jakobu v Slovenskih goricah, Lasbacher Anton, župnik v Vojniku, Skofič Marko, župnik v Kapeli pri Ljutomeru, dr. Zagar Ivan, imenovani stolni kanonik mariborskega kapitlja in inf. prošt v Ptuj.

Obhajali so 25 letnico mašništva pri svojem tovarišu župniku v Vojniku. Prvi je bil službeno zadržan, zadnji trije so se pa zbrali v nedeljo zvečer v vojniškem župnišču, kjer jim je bila med pritrkovanjem zvonov in bajno razsvetljenem zvoniku prirejena podoknica. Cerkevni pevski zbor jim je pod vodstvom organista Šoparja zapel nekaj primernih pesmi.

V ponedeljek 30. julija je g. stolni kanonik in prošt ptujski ob 9.30 opravil peti rekviem za rajne tovariše, ob 10 so imeli gg. jubilatje slovesen vhod v cerkev v spremstvu dekanije duhovščine. Pri slavlolu pred župniščem so se vrstili pozdravi gg. jubilatov.

Župnijska cerkev je bila lepo ozaljšana. Pridigal je novocerkovski dekan in kanonik Pavel Zagar, kateri je bil tudi novomašni pridigar svojemu bratu stolnemu kanoniku in ptujskemu proštu dr. Iv. Zagarju. Končno je opravil ob asistenci slovesno zahvalno sv. daritev vojniški župnik g. Lasbacher. Po končanem sv. opravilu se je večina razšla s tiho prošnjo v srcu, da bi jubilatje opravili še zlato in biserno sv. mašo! Se mnogo let!

Vojnik

V nedeljo, dne 5. avgusta bo pri prvem sv. opravilu blagoslovitev prapora, določene skupine F. K. A. Pred sv. mašo je skupno sv. obhajilo fantov in mož. Prapor so izdelale čč. šolske sestre v Mariboru.

Ob začetku svetovne vojne

Ves ta duh, s katerim sta bila prepojena birokracija in renegatsko malomeščanstvo, je izbruhnil z vso silo na dan že takoj po sarajevskem umoru. Čeprav so kazali tedaj Slovenci še neoporečno lojalnost, je otvorilo nemško nacionalno časopisje z »Marburger Zeitung« na čelu (kako značilno za nas, da ni bila po vojni niti ustavljena). Ta je kmalu po sarajevskem atentatu v nekem uvodniku zapisala, da je krvave sledove sarajevskega umora opaziti tudi na sunknjah — dr. Sušteršiča, dr. Korošca in dr. Verstovskega. Oblasti so ta hujškanja, ki so dosegla po izbruhu vojne stanje pravega pravčatega delirija, molče tolerirale. Dočim je bila slovenskemu časopisju popolnoma nemogoča tudi najhujša obramba, je pa nemško časopisje kljub intervencijam slovenskih voditeljev pri merodajnih oblasteh uganjalo prave orgije in od ust do ust so se nekaznovano širile najgorostnejše blaznosti, katere so orožniki s svojimi izjavami le potrjevali in podkrepljevali. Tako je n. pr. meseca avgusta l. 1914 govorila vsa koroška malomeščanska drhal, da je bil ustreljen ljubljanski škof dr. Jeglič, ker je deli na fronto odhajajočim vojakom — zastrupljene cigarete, o znanih slovenskih koroških duhovnikih so govorili, da so poglani z bombami v zrak razne važne objekte, da zbirajo po cerkvah denar za Srbijo, da so korporativno včlanjeni pri srbski »Narodni obranici« itd. Na Koroškem in severnem delu slovenskega Štajerja so psovali po cestah kratko in malo vse »klerikalne« Slovence za Srbe in o župniku Gabronu je govorila vsa spodnja Koroška, da je hotel poglani v zrak železniški most čez Dravo, da so našli v njegovem župnišču celo skladšče bomb, a v tabernaklju da je imel skrita srbska pisma. O bolnem sedemdesetletnem proštu Randlu je vsa nemška koroška svojati trdila, da ima tajno skladišče bencina za preskrbovanje sovražnih letal s požaronsko silo itd. itd.

v velikem obsegu dolgotrajna zasliševanja in preiskave, ker je bil pri njem nekaj dni na oddihu ljubljanski kanonik, odgovornar dr. Gruden. Le malo omejnih slovenskih duhovnikov je bilo, pri katerih bi se ne bile vršile ponovne in večkrat skrajno sirove (n. pr. pri kaplanu Razborniku) hišne in osebne preiskave. Na Koroškem so iskali zlasti bombe, na Štajerskem pa dokazov, da so pošiljali denar v Srbijo. Mnogi duhovniki so le z največjo težavo ušli najhujšim posledicam; za take in podobne obdolžitve, n. pr. župnik Vinko Poljanec v Skočjanu, župnik Fr. Lasser v Brnci, kaplan Fr. Krašna v Dobri vesi, dr. Cukala v Podklostru, vikar Smodej v Celovcu, prof. dr. Ehrlich v Celovcu, župnik Matevž Wedenig iz Otmunja, župnik Iv. Hoinig iz Koprivnika, župnik Jož. Dobrove iz Črnege potoka, msgr. Podgorc itd. Vzrokov za preiskave navadno sploh niso navedli.

Preiskavi je sledila navadno aretacija. Te so trajen dokument »klerikalizma« rajne Avstrije, kajti kar je tu uganjal avstrijski upravni aparat s slovensko duhovščino, presega vse meje. Da ubi-jejo velik ugled, ki ga že od nekdaj uživa duhovščina pri našem ljudstvu, se je izvršila velika večina aretacij podnevi, nakar so jih vklejane vodili peš po najprometnejših ulicah in nalašč takrat, ko so bile te najbolj obdružene. Tako n. pr. na Štajerskem župnika Bračiča, kaplana Bozina, kaplana škofa, župnika Muršca, kaplana Potrča in še pre-mnoge druge. Aretacije je večkrat vršila cela vojaška ali žandarmerijska eskorta, ki so ji pogosto asistirali tudi renegatski učitelji, nakar so vlačili svoje žrtve z nasajenimi bajonetmi in vklejane peš na kolodvore.

Te poti so bile pravi medvojni križev pot slovenske duhovščine. O aretacijah so bili večkrat že naprej obveščeni nemško nacionalni listi in avizirana tudi renegatska sodrga (n. pr. pri aretacijah župnika Ozmeča, Bračiča i. dr.) doma in po večjih postajah na poti do zaporov. Nepopisno je zato trpljenje, ki ga je morala ob takih prilikah pretrpeti naša duhovščina. Nabujkana drhal je psovala, plju-

vata in vpricho orožnikov pretepala nedolžne žrtve. Kaplanu Polaku so ob taki priliki ukradli celo klobut.

Najškandaloznejši prizori so se pa odigrali na celovškem, na mariborskem in na graškem kolodvoru, kjer so bili aretirani duhovniki na milost in nemilost prepušteni sirovim insultom podivjane nemške drhali, med katero so se navadno jako odlikovale tudi »dame«, in to kljub temu, da so slovenski poslanci ponovno prosili na pristojnih mestih za varstvo. Nekega šestindesetdesetletnega duhovnika so v Mariboru pobili na tla, kaplana Bozina so pretepale celo ženske, župnika Janžekoviča je v Gradcu drhal pretepala, kaplana Polaka so že v Mariboru vsega opljuvali, v Gradcu pa pobili na tla in ga suvali, kaplana Ilea so vklejenega opljuvali in pretepali, starega župnika Gabrona prav tako, župnika Maierhofer in Svaton sta si dala že medsebojno odvezo, ker je vse kazalo, da ja bo liberalna svojati linčala itd. itd.

Več aretacij se je pa izvršilo tudi ponoči. H kaplanu Polaku v Hočah je dne 5. avgusta 1914 ponoči vdrila vojaška eskorta, premetala njegovo knjižnico in ga odvedla v ječo, župnik E. Vražke iz St. Ilje je bil dne 25. avgusta 1914 ponoči dvignjen iz postelje in odveden v graške ječe. Na vagon, v katerih se je vozali aretirani duhovščini, so pisali skrajno sramotilne napise in slikali podle slike, da je bila tako avizirana vsa drhal spotoma. In nihče jih ni zbrisal.

Mnogo aretacij se je izvršilo tudi v masah. Dne 13. avgusta 1914 je n. pr. prišel v Ruše pri Mariboru cel oddelke žandarjev in vojakov, kjer so aretirali župana, kaplana, nadučitelja, pet učiteljev in učiteljice in še devet uglednih občanov. Uklenili so po dva in dva, na čelo žalostnega sprevoda postavili vklejane župana in kaplana, vse med nepisnim zasramovanjem drhali odvedli na kolodvor, jih naložili v živinski vagon in odpeljali na vojaško sodišče v Gradce. Vožnja je bila pravi pek-let, kajti na vseh večjih postajah, zlasti pa v Mariboru in v Gradcu, je nabujkana sodrga obkrožile

Strele zažgala tri kmetije

Stari trg pri Ložu, 1. avgusta.

Danes ob trideset letih na sedem jutraj so se od snežnika sem nenadoma zgrnili nad Loško dolino težki oblaki. Ušla se je kakih deset minut trajajoča ploha, med katero je med hudim grmenjem udarila strela v hlev Jožeta Trudna, po domače »Blažovega«, posestnika iz Podcerkve št. 15. V hipu se je vzdignil proti nebu črn oblak dima, iz katerega so švigali veliki ognjeni zublja, ki so se z bliskovito naglico razširili na bližnja gospodarska poslopja. Ni minilo 10 minut in že je bila vsa četrt pod državno cesto, doli od hiše Strle Tomaža v plamenih. Tovarniške sirene in plat zvona so takoj alarmirale bližnje prebivalstvo, ki je hitro odhitelo na kraj nesreče pomagati in reševati, kar se rešiti da. Prvi so prihitieli gasilci iz Pudoča, takoj na to iz Starega trga, oboji z ročnimi brizgalnicami. Zlasti dobro se je izkazala nova motorna brizgalna gasilske čete iz Loža, ki je s svojim brezhibnim delovanjem pripomogla, da se je omejil požar. Le veliki požrtvovalnosti gasilcev se je zahvaliti, da se požar ni razširil na nasprotno stran ceste, kjer so vsa po-

slopja na kupu in so povečini s slamatimi strehami.

Vključ hitri pomoči je zgorelo poleg svinjakov in kaš vsega skupaj 8 poslopj. Najbolj občutno je prizadet Jože Truden, kateremu je zgorelo vse: hiša in gospodarska poslopja. Ker se je ogenj prehitro širil, ni bilo ničesar mogoče rešiti, razen živine in hišne oprave. Vsa letošnja krma, gospod. orodje je postalo žrtev ognja. Zgorela sta mu tudi dva prašiča. Dalje je brez strehe Haca Janez, kateremu je poleg hiše upepeljeno gospodarsko poslopje in ves pridelek. Rešili so le nekaj gospodarskega orodja. Enako občutno je oskodoval Strle Tomaž, kateremu je pogorel hlev, skedenj in svinjaki.

Škoda se za enkrat še ne da ugotoviti. Vsi trije prizadeti posestniki so sicer zavarovani, toda le za malenkostne vsote, s katerimi se pač ne bo mogla kriti napravljena škoda.

Nesrečne pogorele, ki so že itak občutno oskodovali po lanskih in letošnjih povodnih in katerim je ognjeni zubel zopet uničil ves letošnji pridelek, toplo priporočamo usmiljenim srcem.

Kapelica pri Dijaški koči na Zabreški planini

V nedeljo, dne 5. avgusta bo p. Bogomil Remec blagoslovil novo kapelico na Zabreški planini. Na predvečer bo kresovanje, v nedeljo bo ob 10 najprej blagoslovitev kapelice in potem sv. maša. Popoldne bodo ob 2 pete litanije z ljudskim petjem, po litanijah bodo igrali dijak na prostem pred kapelico Calderonov misterij: Skrivnost sv. maše.

Letos so pri koči taborile že razne skupine dijakov: tako najprej akademiki, potem kongreganisti srednjih šol in zdaj bodo prišle še druge dijaške skupine na vrsto. Koča s kapelico leži med Valvazorjevo kočjo in kočjo Zabreške planine v višini 1250 m. Do kočje se pride ali po navadni poti, ki pelje do Valvazorjeve kočje in odtod še 10 minut do Dijaške kočje, ali pa posebej markirani poti (modri znaki z belo sredino). Razgled od kočje je diven. Ko na dlani se razprostira pred očmi Bled s Triglaskim pogorjem, široka Savska dolina, ki je posejana z ljubimi vasicami, košatimi gozdovi. Od kočje se pride v 2 urah na vrh Stola. Koča je namenjena za dijače, ki hočejo v tem najlepšem delu Gorenjske nekaj dni preživeti v prosti naravi in v pogovoru z Bogom. Pred vsem se držijo dijak stroge moralne discipline ter hočejo tudi taborjenje, turizem in šport gojiti po načelih krščanske morale.

— **Napelost, nepravilno vretje v debelem črevesu, zaprtje jeter, zastajanje žolča, bodljaje, tesnoba in prsni, utripanje srca odstranite z naravno »Franz-Josef«^c grenčico, obenem se pa zmanjša pritisk krvi in možgane, oči, pljuca ali srce. Zdravniške izjave zaznamujejo uprav presenetljive uspehe, ki so se doslegli s »Franz-Josef«^c vodo pri ljudeh, ki veliko sede**

Koledar

Petek, 3. avgusta: Najdenje sv. Štefana; Ljudje.

Osebnostne vesti

— Poročena sta bila na Brezjah 2. avgusta g. Oster, ravnatelj meščanske šole v Trzinu, in gđ. Marija Vodusek, slušateljica višje pedagoške fakultete, hčerka g. Vodusek, kapetana pri D. M. v Polju. Novoporočencema obilo sreče in blagoslova v novem stanju!

Ostale vesti

— Ne pozabite, da je romanje k Mariji Lurški v Rajhenburg, s celodnevним izletom v Zagreb, letos 14. in 15. avgusta in ne o Malem Smarnu kakor lani. Z romarji gre tudi prevz. g. škof dr. Gregorij Rožman. Priglasje sprejema do 5. t. m. list »Po božjem svetu«, Ljubljana, Tyrševa cesta 17.

— Znameniti poljski pevec Pavel Prokopien pride na Bled. V prvih dnevih avgusta pride z Rima na Bled znani poljski pevec Pavel Prokopien, ki je s svojim krasnim glasom v kratkem času postal znan v pevskem svetu. Z velikim entuzijazmom je bil sprejet na odrih Dunaja in Rima — posebno z velikim zadovoljstvom je nastopil v znanem rimskem gledališču Bernini. — V nedeljo zvečer nastopi pred mikrofonom rimske oddajne radio-postaje, nakar se odpelje v Jugoslavijo, kjer bo nastopil pred odlično mednarodno publiko na Bledu. Prepri-

— Ko se začne cevi poapnavati, deluje uporaba naravne »Franz-Josef«^c grenčice na redno izpraznjenje črevesa in zmanjša naval krvi.

vagon ter vpricho žandarjev psovala in tepla nedolžne žrtve »Volksratove«^c denunciacije, kajti po sedemdesetnem trpljenju v ječah so bili vsi spoznani za nedolžne in izpuščeni.

Vedkrat za aretacijo sploh ni bilo treba ne vzroka in ne povoda. Rajnkega dr. Brejca je v Celovcu slučajno srečal na cesti nek nemški stotnik, spričo tega naravnost podivil, polical mimopribežlega vojaka in sta dr. Brejca »viribus unitis«^c aretirala in ga odvedla na magistrat, kjer je stotnik argumentiral svoj ukrep s tem, da vse vso čudi, ker more hoditi ta človek že prost okolič. Enako znamenite so bile utemeljitve tudi mnogih drugih aretacij in preiskav. Sedanjega profesorja na ljubljanski teološki fakulteti dr. Ehrlicha je n. pr. armadno poveljstvo v Beljaku naznanilo na celovski ordinarijat, češ, da favorizira Čeha, in je zahtevalo preiskavo.

Ce pa že ni prišlo do aretacij, so bili pa preinog slovenski duhovniki izpostavljeni drugačnim šikanam. V župniji dr. Arneja je n. pr. živel bivši tržaški cesarski namestnik grof Goess. Nekoč ga obišče celovski deželni predsednik baron Fries in mu pove, da bo dal dr. Arneja zapreti. Goess se energično zavzame zanj in grozi s pritožbo pri samem cesarju, če to izvrši, zato se je baroneček prestrašil, a se nad obsovaženim župnikom znošil na drug način. Po svojih agentih je nahajal renegatsko sodrgo, da je uprizorila petnajeti demonstracija pred župnišče. Najhušja je bila dne 1. septembra 1914. Ob tej priliki so mu s kamni razbili vse župnišče in sam je komaj bos in na pol obleden pri zadnjih vratih župnišča ušel podivljani množici v temno noč.

Strahno je bilo tudi trpljenje naših duhovnikov v ječah »klerikalne«^c Avstrije, kajti razvali so z nji-

mi kot z najbolj propalimi zločinci. Dekan Čížek je spal na goli slami na tleh brez odeje in v množicah morda, župnika Bračič in Muršee sta morala ribati tla, župnik Vratko je bil v graških ječah zaprt skupno s kaplanom Markom Krajncem in župnikom Iv. Šmedicem v največji nesnagi, smrdu in ob najslabši hrani, župnik Bračič je delil svojo celico z nekim blažencem. Na stotine aretirancev je bilo razmeščenih po vlažnih in smrdljivih kletih, kjer so spali na goli slami vsi vprek: duhovniki, starčki, prosti zločinci itd. Mučili so s posebno naslado slovenske duhovnike, katere je kazniško osebje psovalo s morilec, srbskimi svinjami itd.

Ze samo pripadništvo k bivši »Slovenski ljudski stranki«^c je veljalo za zločin. Preiskovalni sodnik v Ptuj je pri sodnem zaslišanju minorita Potrča izrečno nagasil, da sta SLS in slovenska duhovščina veleizdajalski, a stališče koroških mogočev sem že navedel. Zloglasni mariborski okrajni glavar v Weiss je imel za svoj okraj sestavljeno posebno proskripcijsko listo in samo v njegovem okraju je bilo aretiranih 14 duhovnikov, to je več kot polovica. Enako je bila žrtev režimskih persekucij tudi približno polovica vseh slovenskih duhovnikov na Koroškem. Števila vseh ostalih in mogoče navesti niti približno, a za slovensko Stajersko jih cenijo na okroglo 2000. Priznaneženo ni ostalo niti vrstam poslanecv »Slovenske ljudske stranke«. V graških ječah sta namreč zdihovala deželni poslanec župnik Ozimec in državni poslanec Roškar, a dne 26. maja 1916 je bil obsojen na pet let ječe dolgoletni koroški bорец državni poslanec Fr. Grafenauer.

V ječah so prebili duhovniki navadno po več tednov, ne da bi bili sploh zaslišani, a pri zasliše-

Radost na zraku in soncu Vam daje NIVEA

Pred sončenjem morate nadrgniti svoje telo s Nivea kremo ali Nivea oljem. S tem zmanjšate

nevarnost sončarice, obenem pa dobite krasno bronasto barvo kože.

Nivea na zraku in soncu!

KULTURNI OBZORNİK

Gledališke novice

Mednarodni kongres Vesoljnega gledališkega društva bo letos od 1. do 10. septembra zasedal v Moskvi. Pri tej priložnosti bodo ponovno vpriporjene tiste igre iz sodobnega ruskega dramskega slovstva, ki so imele v poslednjih letih največ uspehov: Gorkega »Jegor Bulišev«, Slavinovo »Posredovanje«^c in »Optimistična tragedija«^c Višnjevskoga. Poleg tega bodo plesali baletne in prirejali kinematografske večere. — Malo je slišati v Evropi o gledaliških razmerah v Zedinjenih državah Severne Amerike. Novice, ki prihajajo od tam, so si prav tako nasprotujoče kakor poročila o tamosnjem poskusu gospodarske obnove, ki jo je začel predsednik Roosevelt. Pod vplivom boljšeističnih nazorov o gledališki umetnosti, ki si osvajajo Ameriko polno desetletje pozneje kot Evropa, so zrasli v poslednjem času v vseh Zedinjenih državah »delavski odri«, ki so nedavno priridili v Cikagu lepo uspel festival. Po drugi strani pa je podoba, da se klasična dežela zasebne podjetnosti na polju gledališke industrije polagoma spreminja, saj objavlja ena najinteligentnejših igravk Severne Amerike, Eva Le Gallienne, da bo preobrazila svoj Civic Repertory Theatre v »veliko subvencionirano narodno gledališče... čigar obsežni repertoarni fundus bo di za vse ljudstvo isto, kar je knjižnica kulture želmunec«. — O dramski produkciji je še povedati, da je dobil Politzerjevo nagrado letos Sidney Kingsley za svojo dramo »Možje v belem«. Politzerjeva nagrada pomeni vsakoletno najvišje odlikovanje za ameriške dramatik, med dosedanjimi odlikovanci so E. O'Neill, Elmer Rice in Marc Connelly. Kingsley obravnava v svoji igri dosti izrabljeni konflikt med poklicno dolžnostjo in zasebnim čustvom zdravnika. Newyorški kritiki naglašajo, da ni bilo odklikovano samo delo kot tako, marveč tudi boja sijajna vpriporitev v Group Theatre.

Jesuitenlexikon. Pravkar je izdala založba Bonifacius-Druckerei v Paderbornu »Jesuitenlexikon«, delo znamenitega člana Družbe Jezusove Ludwiga Kocha. — V tej knjigi, ki obsega na 943 straneh in 1878 stolpcih 2211 posameznih člankov, so zbrani vsi bistveni podatki nesimne ustanove sv. Ignacija iz Lojole. Delovanje in vpliv jezuitskega reda v vseh delih sveta se nam razgrinja v tem leksikonu v sistematični obliki: vsak del, vsaka ustanova jezuitskega reda, vsaka osebnost, ki je bila z njim v prijateljskih ali sovražnih odnosih, vsako polje cerkvenega ali znanstvenega udejstvovanja, ki je v štiristo letih obstoja jezuitskega reda bilo pod njegovim vplivom.

Nova dela Svenssona. V založbi Herder, Freiburg, sta izšli dve novi knjigi tudi pri nas znanega in mladini zelo priljubljenega islandskega pisatelja Jóna Svenssona: Prva je spet Nonnijsva — »Wie Nonni das Glück fand«^c — druga pa je opis življenja mladega svetnika: Guido, der kleine Bote Gottes.

Kaj je novega v španskem slovstvu. Izvrsten pregled sodobnega razcveta lirskega pesništva nudi dokaj obširna Poesía Española — Antología 1915 do 1931 por Gerardo Diego. (Editorial Signo, Madrid, 15 pes.) Ger. Diego, sam izrazit pesnik, je imel pri izbiranju dokaj srečno roko. V takšnih knjigah drugače običajne bio- in bibliografske podatke nadomešča estetski »credo«^c vsakega izmed zastopanih pesnikov. Antologijo odpira Miguel de Unamuno, zaključuje jo pa najmlajši Altolaguirre. Zlasti so dobro predstavljeni pesniki 1898. leta — Unamuno, oha Machado in Jiménez. Najizrazitejši med mladimi so Pedro Salinas, Jorge Guillén, Gerardo Diego, Federico García Lorca, Dámaso Alonso in Rafael Alberti. Le-ti pesniki so dobro podkovani v antičnem in novem pesništvu. Njih vzori se globljevo med Góngoro in Mallarméjem. — Bogati razcvet španske lirike v sedanjem času je priča zanemarljiva romana, ki so ga možje literarno-prevratnega

dermimi in higijeničnimi napravami, ki so potrebne moderni tvornici kanditov. Izdeluje vse vrste čokoladnih izdelkov, vsakovrstne čokoladne, dezertne in likerne bonbone, nadalje napolitanke, Adria-rezine, vafeljine in različno pecivo. Pokušnje so se udeležili znani sladokusci, ki ne morejo prehaliti izbornih produktov te nove tvornice in ji prav zaradi tega zagotavljajo kar najboljših uspehov. Aroma čokoladnih izdelkov ter bonbonov je nenadkriljiva in sta zasenčila sloves tovrstnih inozemskih izdelkov. Podjetje ho že v kratkem predložilo trgovcem ponudbe v zvorci, ki tudi v ceni, torej ne samo v kakovosti, konkurirajo vsem enakim proizvodom.

— Pri isihisju sledi na kozarec naravne »Frana Josefove«^c grenčice, popijte jutraj na tečje, brez truda izdatno iztrebljenje črevesa, kar povzroči ugoden občutek olajšanja.

leta 1898, tako prizadevno gojili. Toda čeprav molči Ayala, ki ga je poslala republika za svojega poslanika v London, se je tembolj posvetil svojemu književnemu delu Miguel de Unamuno, ki je, vrnivši se v zavetje svoje univerze v Salamanki, dovršil novo delo: San Manuel Bueno, y tres historias más (Espasa Calpe, Madrid, 5 pes.). — Pio Baroja y Nessi je po zaključku svojega ciklusa romanov »Memorias de un hombre de acción«^c započel nov ciklus romanov, ki mu je skupni naslov »Zgubljena mladost«^c — La Juventud perdida —; prvi roman tega ciklusa je nedavno izšel in se imenuje »Las noches del Buen Retiro«^c (Espasa Calpe, Madrid, 5 pes.). V okviru elegantnega madridskega sveta pri koncu sedemnajstega stoletja se odigrava usoda »nepotrebne«^c življenja Jakoba Thierryja, ki blodi med idejami in narodi v romantičnem iskanju idealnega življenja.

Italijansko sociološko slovstvo. Luigi Bellini: Saggio di una teoria di società. I. La morfologia sociale, II. La dinamica sociale. Milano, 1934, »Vita e Pensiero«. Posebnost tega dela je, da z enako polnim povdorkom uveljavlja tako naravno dejstvo stvarstva kakor tudi historično dejstvo nadnaravnega razodetja in krščanstva. — Francesco Vito: La concezione biologica dell'economia; considerazioni sul sistema del Marshal. Milano, 1934, »Vita e Pensiero«. V svojem spisu je odkril Vito pri najznamenitejšem neoklasicističnem socialno liberalnem narodnem gospodarstveniku Marshalu značilen pojav, da se iz klasične atomistično-individualistične mehanike sprasča v organsko pojmovanje gospodarstva, kakršno je našemu krščanskemu družbenemu in gospodarskemu nauku samo po sebi umevno.

Celje

Velike cerkvene slavnosti

Letošnja Porejunktula pri oo. kapucinih v Celju se je razvila v veliko versko manifestacijo, ki so jo še posebno povzdignile odlične osebnosti, ki so se jo udeležile, in številu vernikov, ki je bilo letos rekordno. Poleg običajnih pobožnosti se je letos ob tej priliki vršila tudi cerkvena svečanost v čast sv. Konrada iz kapucinskega reda, ki je bil letos o Binkošti prišel med svetnike. Prijazna kapucinska cerkev pod hribom Sv. Miklavža se je za to slovesnost odela v slavnostno oblačilo. Domačin, brat Felician Anžlovar je izdelal nov glavni oltar, ki ima na pročelju sliko sv. Konrada, cerkev sama je pa bila vsa v cvetju in zelenju. Slovesnosti so se začele s tridennevo že v ponedeljek, višek so pa dosegle svečanosti večera. Slovesnosti se je udeležil sam mariborski škof, prevzvišeni g. dr. Tomažič. Prevzvišeni se je pripeljal v Celje večeraj zjutraj z mariborskim osebnim vlakom ob 7. Na postaji sta ga čakala g. opat Jurak in gvardijan g. p. Ladislav. Pod stopnicami pri kapucinih na Bregu se je zbrala k sprejemu ogromna množica občinstva. Nadpastirja je v imenu samostana pozdravil provincijal g. p. Linus, in zastopnik organizacij. Stopnišče je bilo vse v zelenju, špali so pa delale belo oblečene deklice pod vodstvom šolskih sester. Ob 9 se je začela večerajšnja glavna pobožnost. Na prižnico je stopil mariborski stolni prost mil. g. dr. Vraber, ki je v lepem govoru opisal življenje in delovanje skromnega zastopnika kapucinskega reda br. Konrada. Po pridigi je škof dr. Tomažič ob številni asistenci opravil pontifikalno sv. mašo. Med sv. mašo je dovršeno prepeval pmožneni cerkveni pevski zbor Hladnikov latinško mašo, nato je sledila zahvalna pesem in pesem v čast sv. Konrada, delo celjskega skladatelja g. Mihelčiča. Med večerajšno slovesnostjo je obiskal kapucinski samostan in povzdignil svečanost še en visok gost: v spremstvu župnika z Dobrne je prišel mostarski škof fra. Alojzije Mišič. Poleg tega so se večerajšnjih slovesnosti udeležili tudi še številni odlični zastopniki duhovščine iz bližnjih in daljnih krajev.

— Osebnost vest z gimnazije. G. prof. Anton Gorup v Celju je s celjske realne gimnazije premiščen na humanistično gimnazijo v Ljubljani.

— Šahovski turnir za prvenstvo DJA. Stanje po tretjem kolu: Marek E., Peterman 2 (1), Marek I. 2, Diehl, Povoden, Smigove 1 (1), Dobraje 0 (2), Gorinšek, Ogrizek 0. Stanje po četrtem kolu: Peterman 2½ (1), Marek E., Marek I., Povoden 2 (1), Diehl 1½, Smigove 1 (1), Dobraje 0 (3), Gorinšek, Ogrizek 0 (1). V petem kolu se srečajo: Marek E.-Peterman, Diehl-Marek I., Ogrizek-Smigove, Povoden-Gorinšek. Dobraje prost.

— Poročili so se zadnje dni: Walland Ladislav, kap. v p. v Ločah in Rest Marija, trgovka v Konjicah; Cater Ivan, cink. delavec in Tratinik Rozalija, pos. hči, oba v Pečovniku; Kolar Avgust, tov. delavec v Gaberju in Kanc Antonija, služkinja v Celju. — Obilo sreče!

— Smrtna kosa. Na Hribu sv. Jožefa je umrla Zagoričnik Lucija, 70 let, postrežnica; v celjski bolnišnici pa Kurmanšek Terezijska, 6 mesecev, hči služkinje iz Podkrajja pri Velenju. — N. v m. p.

— Snaženje uradnih prostorov na mestnem magistratu. V ponedeljek 6. t. m. popoldne in v torek 7. t. m. ves dan bodo uradi mestnega načelstva zaradi snaženja zaprti. Stranke, ki so povabljene na mestno načelstvo v zgoraj navedenem času, naj se zgledajo v sredo ob navadnih uradnih urah.

— Prepoved prodaje in oglaševanja. Trgovce opozarjamo na uradni razglas, da je prepovedano prodajati in anonisirati Salus standard aparat, ker je zdravju škodljiv.

— Pri kopanju okraden. G. Skalku Robertu iz Celja je bilo v ponedeljek popoldne med 2 in 4 pri kopanju ukraden na levem bregu Savinje nasproti moškega kopališča srebrna doza, kopalne hlače in glavnik v skupni vrednosti 625 Din.

— Tatvina koleca. Dne 1. t. m. ob 11.30 je bilo iz neke veže na Cankarjevi cesti ukradeno nekemu posestniku iz Kasaz moško dvokolo, znamke Kosmos, črno pleskano, evidenčna štev. 2-87307-5, vredno 600 Din.

— Žrtvi nesreč. Grobelnik Jože, 19 let, pos. sin iz Nove cerkve, je doma 1. t. m., ko so kuhali svinjsko pičo, padel na ognjišče, ker ga je popadla božast in se je opelkel po plehčih. — Felician Rafael, 30 letni mizar z Brega, se je v sredo pri sekanih drvi vsekav v levo roko. Oba se zdravita v celjski bolnišnici.

INSERIRAJTE V »SLOVENCU«^c

Ali so živali umne?

Prav za prav niti nimamo pravih izrazov, s katerimi bi označili smotno ravnanje pri živalih, ki nikakor ni isto, kar človeška umnost. Vse to ravnanje vodi le gon po samoohrani, odnosno po ohrani vrste. O tem je v znanstvenem krogu nedavno predaval ravnatelj znane ptičje postaje Rossitten: dr. Heinroth. Izvajal je med drugim:

Krokodil v zooškem vrtu leži ure in ure na enem mestu, ne da bi se ganil, in večina opazovalcev sodi: Len je. V resnici je pa to mirovanje način, ki krokodilu zagotavlja preživljanje: negibni oklep premoti razne živali, da ga imajo za drevesno skorjo ter se mu brezskrbno približajo; kakor hitro so dovolj blizu, hlastne po njih krokodilov gobec in jih odpravi v želodec. Te »zvižake« si ne izmisli posamezen krokodil, marveč so mu jo po vekovnih izkušnjah zapustili predniki: prirojena mu je kot gon za samoohrambo.

Kakor se zdi marsikatero ravnanje živali nenavadno umno, se utegnete taiste živali pri tem obnašati skrajno neumno. Neka vrsta malih papig ima navado, da se samec in samica menjavata pri valjenju jajc, eden leži na jajcih podnevi, drugi ponoči. To je vsekakor »pametno«. Če pa eden izmed obeh zbolí ali pogine, potem preostali tovariš ne nadomesti po-

ginolega in ne obsedi na jajcih tudi čez noč, odnosno čez dan, marveč ob določeni dobi brezskrbno zapusti gnezdo in prebije svoje »proste« ure poleg gnezda. Na jajca sede zopet sele ob običajni »zamenici«. Da jajca medtem zamro, o tem žival ničesar ne ve. Ravna pač zgolj po prirojenem gonu.

Koklja slovi zaradi velikega »materinskega« čuvstva, ki ji ga splošno pripisujejo. Če pa koklji podložimo fazanja jajca, bo mladič neusmiljeno razbila glavo, kakor hitro se bo do izvalili. Če pa koklji podložimo dropljina jajca, jih bo izključevala, kakor hitro bo slišala v njih tuji znak življenja.

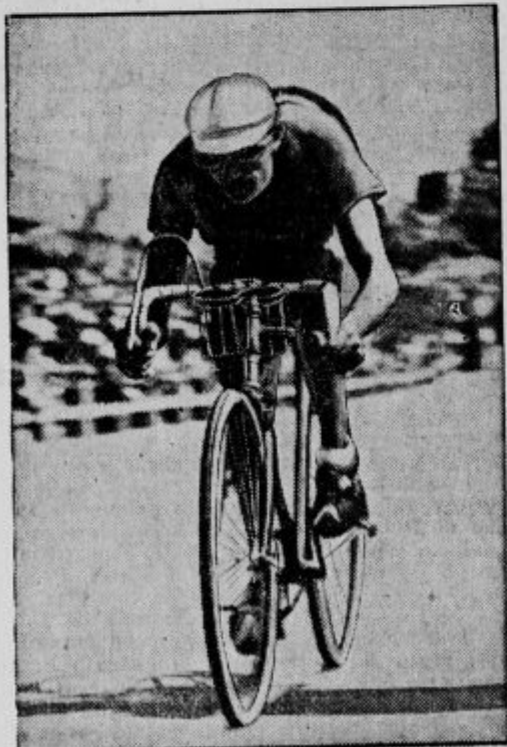
Celo pes nas razočara s svojo »inteligenco«. Naučil se je pač pred uzmoviči zagrebsti kost v zemljo; kaj pa napravi v sobi, na parketnih tleh? Tudi tu nese kost v kak kot, potem se pa postavi predno in dela gibe, kakor da bi jo zakopal v prst. Da je tako ravnanje neizmiselnost, se mu niti ne sanja. Tudi ukročena sraka skriva razne predmete, a tako nerodno, da skrivališče takoj obrne pozornost nase: pokrije jih n. pr. s kosom belega papirja.

Jerebici je umetnija skrivanja docela tuja, neumna je ko noč; zato ji je pa narava na drug način zagotovila obstoj: zneso po 16 jajc in je proti vremenskim vplivom izredno odporna.

Prirojena, nagonska »inteligenca« živali je dostikrat nepremagljiva ovira pri dresuri živali. Lahod na vodni površini, ki hoče preleteti kako zgradbo, dobro ve, kako mora to storiti: zavesla tako daleč nazaj, da dobi dovolj prostora za zalet. Če pa naleti na nizko žično ograjo, si ne ve pomagati in plava neprestano sem ter tja ob njej. Zakaj: izkušnja ga je naučila, da more pri ovirah, ki so sestavljene iz tenkega omrežja, to je iz trstja, enostavno pluti skozi.

Neka vrsta rac, ki gnezdi v drevesnih duplinah in ima kremplje na nogah, tako, da morejo tudi komaj izleženi mladiči splezati iz dupla na prosto, prepusti mladiče, če smo ji bili podložili jajca navadnih rac, smrti v duplini: ne pomaga jim na plano, dasi bi to s kljunom prav lahko zmogla. Gon ji tega ne veleva, sama ne doume. Pač pa »ve«, da mora gnezdit v duplu, ker bi ji inče mladiče odnesla lisica.

Nekaj posebnega je ptičji polet. Ptiči se zbirajo jeseni in skupaj odlete proti toplejšemu jugu, tako mislimo. V resnici pa lete posamezniki in samo ponoči; kobilar in slavec delata tako in kurkavica tudi, dasi inče nikoli ne leta ponoči. In če prihajajo s Švedske, ne leta naspoti daljšim, marveč nasproti krajšim dnevom. Orientacijski čut ptič je do danes nerazrešljiva uganka. Mnogoštevilni poskusi potrjujejo, da se ptič znajde tudi na poti, po kateri še nikdar ni letel. Kako mu je to mogoče — to presega zaenkrat tudi človeško modrost.

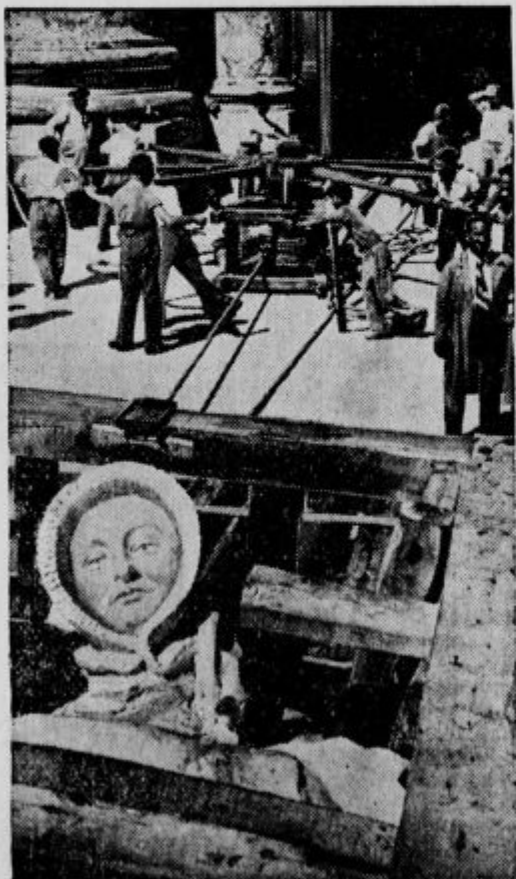
Zmagovalec v letošnji »Tour de France« — Francoz Magne.

Svetovna vojna v številkah

Statistika Mednarodnega urada v Ženevi je najzanesljivejši vir o izgubah v svetovni vojni. Po tej statistiki so vrgle prizadete države v teku štirih let na bojišča nič manj kakor sedemdeset milijonov ljudi! Nad polovico teh ljudi je bilo ubitih, ranjenih ali ujetih. Samo 34 milijonov ljudi se je vrnilo zdravih domov, a tudi od teh je bil znaten del le navidezno zdrav in so se pokazale na njih kvarne posledice vojne ga trpljenja šele kasneje.

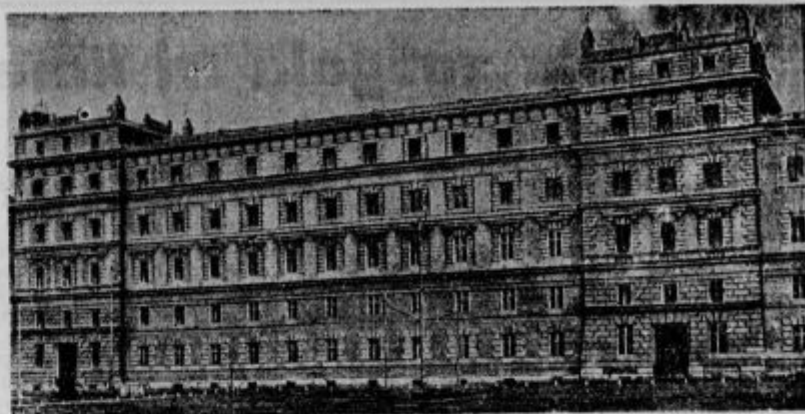
Ubitih je bilo na bojiščih deset milijonov ljudi. Vsak sedmi vojak je plačal vojno s smrtjo, skoraj vsak deseti je bil kakorkoli poškodovan. Ranjenih je bilo še nadaljnjih 14 milijonov ljudi, le da rane niso povzročale pobahe. Šest milijonov vojakov je bilo ujetih ali pogrešanih.

Svetovna vojna je trajala skupaj 1550 dni, torej odpade na vsak dan 7742 mrtvih. Vsako uro je na frontah umrlo 323 ljudi, ranjenih je bilo po 13.095 na dan ali 545 na uro. Gmotno škodo je cenil bivši ameriški predsednik Hoover na 400 milijard dolarjev.

Ogromno soho sv. Zofije spravljajo na njeno mesto v cerkvi sv. Petra v Rimu. Soha je visoka 6 m in tehta 26 ton. Na sliki vidimo dviganje »lave«.

Poslopje deželnega sodišča na Dunaju, kjer posluje vojaško sodišče proti narodnosocialističnim upornikom in Dollfussovim morilcem.

Nerodna srečka

Alfonzo Cutica v Tortoni si je kupil srečko italijanske nacionalne loterije in jo nalepil na svojo železno posteljo, da se ne bi izgubila. Srečka je zadela dobiček v znesku 500 lir. Lastnik je hotel odlepiti srečko, a vse je bilo zaman. Kaj storiti? Cutika je sklopil posteljo in šel z njo k uradnikom, a je bil zavržen. »Kaj hočemo z vašo posteljo?« so mu rekli. »Spravljamo vse izplačane srečke v arhiv, a nimamo nobenega skladišča za železnino.« Naposled je bil sklenjen kompromis. Ključavničar je izžagal kos železa z nalepljeno srečko. Ta dokaz je romal v arhiv, a Cutika je dobil svoje lire.

Kurjemu perju se obeta velika bodočnost

Iz Ames v Jowi (Združene države) poročajo, da so na tamkajšnji univerzi iznašli način, ki izpreminja kurje perje v izvrstno surovino. To se doseže s pomočjo jedkega natrona. Nova snov je trda, raztegljiva, odporna proti vodi in toploti, proti razredčenim tekočinam in alkaliničnim lugom ter predstavlja dober izolirni material. Porabna je za gume, nalivne peresnike itd.

„Mrtev“ se hoče poročiti

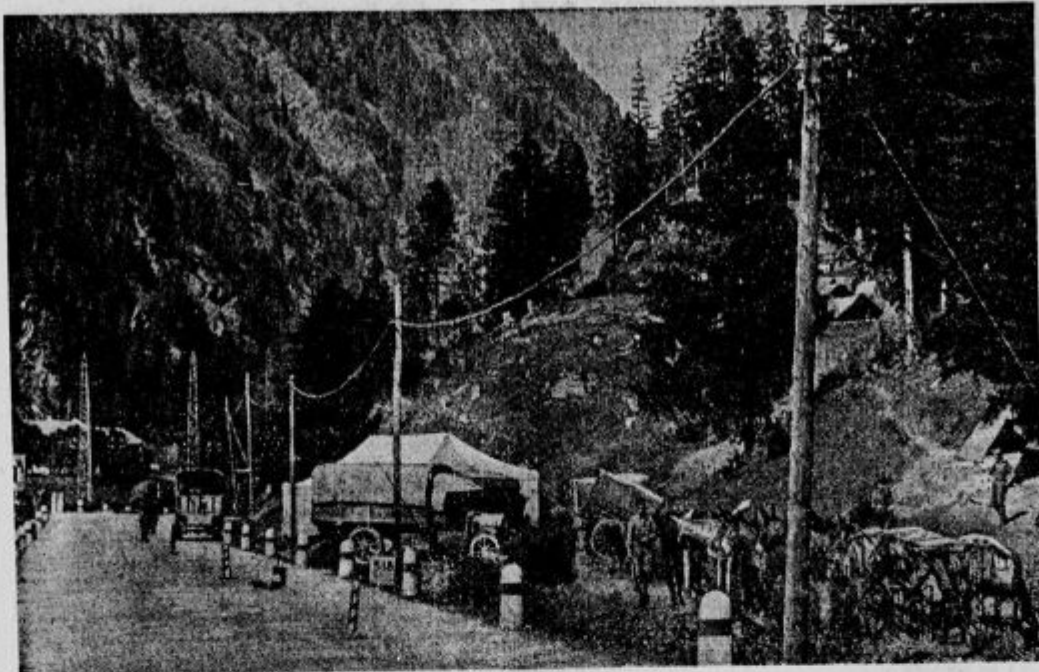
Velikansko sleparstvo z zavarovalninami v Ameriki

V New Yorku se bliža koncu ogromna zavarovalna pravda, ki pač nima para v zgodovini. Stvar se je začela pred štirimi leti, ko se je v New Yorku ustanovil prav konzorcij z namenom, da slepari zavarovalnice z doždevno smrtjo zavarovancev. Vodil je ta konzorcij neki Lerson, ki je bil preje zavarovalni agent in je natančno poznal postopanje zavarovalnic pri sklepanju zavarovanj in izplačevanju premij. Važno vlogo v konzorciju sta igrala še zdravnik dr. Johann in sluga na anatomičnem

institutu univerze Whiettown. Vsega je štel konzorcij trinajst oseb obojega spola.

Sleparili so na tale način: člani konzorcija so se vzajemno zavarovali pri raznih zavarovalnicah za slučaj smrti. Približno osem mesecev so točno plačevali zavarovalne prispevke; nato je zavarovalec obolel in poklical dr. Johanna. Ta je najprej ugotovil hudo bolezen. Da bi bolj držalo, je včasih pritegnil še kakega drugega zdravnika, ki je pa »bolnika« videl samo enkrat. Bolezen se je slabšala in slednjič je nastopila smrt. Uradni zdravnik je v stanovanju dejansko našel mrliča in izdal mrtvaški list. S tem so bili sleparji na konju. Vendar so bili zelo previdni in so igrali komedijo do zadnjega. Mrliča, ki ga je bil preskrbel sluga anatomičnega zavoda, so slovesno pokopali in postavili na grob kamenit spomenik, na katerem se je blestelo ime tistega člana konzorcija, ki je bil na vrsti, da »umre«, nato pa s prislepajeno zavarovalnino sijajno živi dalje. Šele nato so se sorodniki obrnili na zavarovalnico, da izplača pripadajočo zavarovalnino. Vse je šlo kakor po loju, nihče ni ničesar sumil. Zavarovalnice so izplačale dvakrat po 50.000 dolarjev, trikrat po 25.000 dolarjev, enkrat 30.000 dolarjev itd. Nekateri, ki so na ta način »umrli« in obogateli, so se umaknili v kako drugo mesto, nekateri samo v drug newyorški okraj, vsi pa so si preskrbeli potvorne listine.

Goljufija bi bila še kdove kako dolgo cvetela, če ne bi ji bil zavlil vratu slučaj. Eden izmed članov konzorcija, ki je imel nagrobni spomenik na pokopališču, se je nudo zagledal v neko dekle in jo hotel poročiti. Šel je na pristojno oblast in predložil osebne izkaze, ki so se pa zdeli uradniku sumljivi. Uvedla se je preiskava, ki ni odkrila samo ponarejanja listin, marveč tudi sleparstvo z zavarovanji. Zdaj bodo zavarovalnice pač še previdnejše!

Italijanske čete na Brennerju (ob priliki narodno-socialistične vstaje v Avstriji).

Po valovih Donave široke ...

(Beležke iz popotnega dnevnika.)

V Dakiji, na levi donavski obali, od zapadne in južne strani Transilvanskih alp (Karpotov), torej v Banatu, Erdelju in v Romuniji, je živel takrat narod Daki. Njihovo glavno mesto, prestolnica daškega kralja Dekabala, je bila z zidovjem obdana Sarmicegetura, v lepi Haceski dolini na jugozapadni strani Sibijskih planin in ne daleč od Donave. Daki so bili, kakor poroča zgodovina, velik in hraber narod. Rimljani niso mogli mirnodušno trpeti tako močnega sosedu, ki jih je večkrat vznemirjal. Ko je zavladal Trajan, je podvzel takoj bojne pohode po severnih in vzhodnih mejah svojega imperija. Da bi lahko prepeljal svojo vojsko skozi ozke donavske soteske in klance ter gotoveje dospel na karpatske višine, se je lotil razbijanja in sekkanja sten donavske obale, da je naredil takozvano Trajanovo cesto, katero smo gledali preje ves čas. Ko je bila končana, je peljal Trajan dve koloni k daški prestolnici in jo po uporni borbi leta 101 razbil. Premagani daški kralj je stopil pred zmagovitega imperatorja, položil orožje in na kolenih prošil za milost.

Ta zmaga je prinesla Trajanu v Rimu triumph, v katerem je stopil v Rim kot »Augustus Germanicus«. Denar iz te dobe je nosil ime »Daciuse«.

S to zmago je dobil Trajan svoboden prehod skozi železna vrata. Zdelo se je, da se je rešil Trajan nevarnega sovražnika in da je z Dakiji končano. Ali ukočeni Dekabal je oživel. Na tihem se je pripravljal na boj z Rim-

ljani. Utrjeval je razdrte trdnjave, sklenil je zvezo s sosednimi narodi in je pozval Trajana na nove boje.

Pripravljaje drugi pohod proti Dekabalu, je Trajan naročil Apolodaru, da v svrhu lažjega prehoda čez Donavo in gotovejše zmage nad Dakiji sezida most čez Donavo doli za železnimi vrati. Spomladi 104. leta je v spremstvu Hadrijana in Lucija Kvinta peljal svojo vojsko nad Dakijo. Oprezno, ali brez odlašanja je prodiral v deželo. Po celi vrsti srečnih bitk je zasedel mnogo utrjenih mest. Prestolnica se je branila uporno, ali morala je pasti. Daški poveljniki so zažgali svoje hiše, a z ženami in otroci so popili čašo strupa — ter se tako rešili rimskega suženjstva. Tudi sam kralj, junaški Dekabal, je rajši izbral smrt — prebodel se je z lastnim mečem.

Glava Dekabalova je bila poslana v Rim, a neizmerno blago je postalo plen zmagovitih rimskih legionarjev.

S tem je bila popolnoma uničena država Dakija...

Tako je Dakija postala rimska provinca, je rekel Matevž po kratkem molku.

»Da«, je odgovoril Tein spremljevalec. »Novi rimski podaniki so si kaj hitro osvojili rimski jezik in običaje. Mesta so bila naseljena največ z rimskimi veterani in ta kri še danes teče po žilah prebivalcev nekdanje Dakije... Sarmicegetura je postala glavno mesto nove rimske province — Colonia Daciae, ali Colonia Ulpia Trajana Augusta.«

Dakija je ostala pod Rimljani do konca 3. stoletja. A ko so začeli barbarski narodi z vzhoda prihajati v velikih vojskah in poplavljeni Dakijo in siliti čez Donavo, so Rimljani Dakijo pustili in branili Mezijsko in Italijo. Od tega časa je bila Dakija večkrat poplavljena z raznimi narodi: Goti, Vandali, Huni, Bolgari, Pečenegi, Kumani in Avari. Narod je zbežal v planine, kjer se je lotil pastirstva. Utrjena

mesta in bivališča so se spremenila v razvaline in pustino.

V široki dolini, v kateri je stala daška prestolnica Sarmicegetura, so vidni še danes sledovi. Tam je sedaj okrog 20 romunskih vasi. Srbi in Romuni ji pravijo »Gradišče«, a Madžari Varhelye.

»To se pravi,« je rekla gospa Marija, »da so Romuni takorekoč narod vsemogočih narodov, ki so bili in so še?«

»Ko so prišli Madžari v banatske kraje,« je rekel Tein spremljevalec, »je bilo Romunom zopet onemogočeno, da si ustvarijo svojo državo. Morali so se zopet samo boriti. Daške dežele so si razdelili Madžari, Bolgari in Grki, a narod se je zopet umaknil v gore, ali pa je kot suženj delal po poljih. Živel je v podzemeljskih bajtah. Vendar je v spomin na rimsko kulturo in slavo ohranil jezik, običaje in usna izročila, da so poleg vseh težav in trpljenja ohranili narodno zavest in običaje, kar se je v drugi polovici 13. stoletja začelo javljati v konkretnih oblikah, v samostojnih kneževinah: Karavlaški in Karabogdanski, ki sta se imenovali Vlaška in Moldavija. Leta 1859. pa sta se obe kneževini združili v eno državo — Romunijo, pod vladjo izvoljenega kneza, polkovnika Kuze, ki je dobil ime Aleksander Jovan X. Ta država je bila formalno priznana od evropskih sil šele l. 1866., ko je zasedel prestol hohenzolernski princ Karel I. Po svetovni vojni pa so se njene meje še bolj razširile.«

»Mi pravimo Romunom »Vlasi«,« je rekla Tea.

»Tako so že stari Slovani imenovali Rimljane, a pozneje tudi druge polatinjene narode.«

»Mi pa jim — Italijanom namreč — pravimo Lahi,« je rekla gospa Marija. »In če bi bili Romuni bliže nas, bi jim gotovo tudi tako rekli.«

Gospodarstvo

Naša trgovinska bilanca - aktivna

Naša trgovinska bilanca v prvem polletju 1934 kaže naslednje poteze: Uvozili iz tujih držav smo 430.326 ton blaga, katerega vrednost je znašala 1.750.507.393 Din. Lansko leto smo uvozili v tem času 343.477 ton blaga v vrednosti 1.295.357.322 Din. To se pravi, da je bil letošnji izvoz za 86,8 milij. Din (25,29%) večji po teži, ali za 455.150.071 (35,14%) po vrednosti.

Izvozili smo v prvem polletju 1.559.440 ton blaga v vrednosti 1.589.623.178 Din. Lansko leto smo izvozili v prvem polletju 1.308.952 ton blaga v vrednosti 1.434.191.082 Din. To se pravi, da je bil letos naš izvoz za 250.488 ton (ali za 19,13%) večji, kakor lansko leto, po vrednosti pa za 155 milij., 432.096 Din (za 10,84%).

Te številke so vsekakor razveseljive še posebej, ker ne gre aktivnost naše trgovinske bilance morebiti na račun skrajšanja uvoza, kakor je to navadno v drugih državah, temveč, ker se nam je posrečilo dvigniti izvoz in obenem tudi uvoz. Volumen naše trgovine se torej ne krči. To je razveseljiva postavka.

Mične so številke, ki kažejo delež tujih držav na naši trgovini. Treba je takoj ugotoviti, da je

prišla Italija med vsemi državami na prvo mesto, bodisi glede našega uvoza iz Italije, bodisi izvoza v njo. Iz Italije smo uvozili 34.242 ton blaga v vrednosti 282.534.191 Din. Uvoz iz Italije je znašal 16,14% vsega našega uvoza. Iz Nemčije smo uvozili 35.858 ton blaga v vrednosti 245 milij. 218.843, to je 14,01% našega uvoza. Iz Avstrije 30.584 ton, 216.275.181 Din, 12,36%. Iz Českoslovaške 21.744 ton, 193.096.315 Din, 11,03%. Nato pride Anglija z 88.478 tonami, 178.528.330 Din, 10,20%. Iz Francije smo uvozili samo 4,13% našega uvoza.

Izvozili smo največ blaga v Italijo, in sicer za 532.552 ton v vrednosti 402,4 milij. (25,31 odstotkov), vsega izvoza. Za Italijo pride Avstrija s 123.049 tonami v vrednosti 283,3 milij. (17,82%), Nemčija 150.820 ton v vrednosti 203,2 milij. Din (12,78%), Českoslovaška 80.977 ton, v vrednosti 104.984.714 Din (6,60%). Za Českoslovaško pridejo ameriške Združene države. Francija je glede našega izvoza na 12. mestu z 1,07% našega izvoza. Naša trgovinska bilanca s Českoslovaško je torej pasivna, saj smo izvozili v Českoslovaško za 104.984.714 Din blaga, uvozili pa za 193.096.315 Din blaga.

Trgovinska pogodba z Grčijo na podlagi kompenzacij - Komplikiran kliring

V sredo sta naš trgovinski minister Demetrovič in grški poslanik g. Melas podpisala trgovinski sporazum med obema državama. Pogajanja so trajala že od 11. julija in so se bolj s težavo zaključila. Sporazum, ki je bil sklenjen 20. julija 1933, je potekel 31. julija 1934. Novi sporazum vsebuje v glavnem naslednje določbe:

Terjatve, ki nastajajo iz izvoza jugoslovanskega blaga v Grčijo, se bodo v času od 1. avgusta 1934 do 31. julija 1935 poravnale s pomočjo kompenziranja polovice vrednosti tega blaga z grškim blagom ustrežajoče vrednosti, ki se bo uvozilo iz Jugoslavije; druga polovica se bo poravnala s plačanjem 40% vrednosti v svobodnih devizah in 60% v vezanih terjatvah. V ta namen se bosta protivrednost v drahmah in polovica vrednosti jugoslov. proizvodov, uvoženih v Grčijo, položili v Grško banko, ki bo izdala na ime prizadetega jugoslov. izvoznika in na njegovo zahtevo kompenzacijske bono po vidu, in sicer brez obresti. Ti kompenzacijski boni, ki se lahko prenesejo s pomočjo indosamentov, se bodo uporabljali za plačevanje vrednosti grškega blaga, namenjenega izvozu v Jugoslavijo. Vezane terjatve, ki jih bodo v smislu tega sporazuma uporabili za poravnavo 60% od polovice vrednosti jugoslov. blaga, ki je izključena iz kompenzacije, bodo tvorile poseben račun v dinarjih pri Grški banki v Solunu, in sicer za račun Narodne banke kraljevine Jugoslavije.

Kakor doslej, predloži jugoslovanski izvoznik listino o izvoženem blagu Grški banki v Solunu. Grčija je napravila majhno koncesijo Jugoslaviji s tem, da je pristala na to, da ni izvoz pšenice iz Jugoslavije vezan na ta kompenzacijski dogovor. Grčija bo plačala 80% vrednosti uvožene pšenice z devizami, ki se bodo lahko svobodno prenesle in samo 20% s kompenzacijo iz grškega izvoza v Jugoslavijo. Saldo, ki je nastal iz dosedanjih kupčij v prid jugoslovanskim izvoznikom, bo Grčija plačevala postopno, in sicer tako, da bo plačala le 15% v tujih devizah. Jugoslovanska vlada bo dovolila uvoz določenega kontingenta grškega blaga na podlagi določene carine. Grčija bo lahko uvozila 45.000 kg grozdja in 10.000 kg oliv, 5.000 kg oliv, 15.000 kg suhih smokov proti carini 10, ozir. 5 zlatih Din, 7.000 kg oliv (carina 6 zlatih Din) in še nekatere vrste blaga v manjši količini. Grška vlada se je obvezala, da dovoli Jugoslaviji vse carinske kontingente, ki so ji bili že odobreni za preteklo leto. Obe državi sta se tudi obvezali, da bosta pospeševali medsebojni tujski promet. Jugoslovani bodo lahko vzeli s seboj v Grčijo 3000 Din, Grki pa, ki potujejo v Jugoslavijo, 7500 drahem. Dogovorjeno je tudi bilo, da se čimprej osnuje stalen mešan odbor, ki naj bi pospeševal trgovske zveze z obema državama. Dogovor je stopil v veljavo 2. avgusta.

gent. Madjari so se temu uprli, naka je prišlo do sporazuma, da se 20 vagonov drv prodaja samo v komisiji. Les bo dobavljala romunska tvrdka »Sele«, in sicer Madjarski lesni družbi.

Brezposelnost v Ameriki narasla. Statistika »Federation of Labor« navaja 10.312.000 brezposelnih, to se pravi, 64.000 več kakor v juniju. Lansko leto je bilo v tem času 12.204.000 nezaposlenih. Pri javnih delih je začasnno zaposlenih 1 milijon 813.000 delavcev.

Borza

Denar

Dne 2. avgusta.

Ljubljana. Amsterdam 2298,46—2309,82, Berlin 1313,47—1324,27, Bruselj 797,18—801,12, London 170,69—172,29, Curih 1108,35—1113,85, New York 3372,16—3400,42, Pariz 224,07—225,19, Praga 141,01 do 141,87, Trst 290,74—293,14.

V priv. kliringu notirajo na ljubljanski borzi: angl. funt 227—228,60; avstrij. šiling pa 8,30—8,40 (8,50—8,60).

Promet na zagrebški borzi 31.631 Din. Curih. Pariz 20.217,5, London 15,44, New York 306,75, Bruselj 71,975, Milan 26,28, Madrid 41,90, Amsterdam 207,45, Berlin 118,50, Dunaj 72,72 (priv. 57,15), Stockholm 79,60, Oslo 77,55, Kopenhagen 68,05, Praga 12,73, Varšava 57,95, Atene 2,925, Carigrad 2,49, Bukarešta 3,05.

Vrednostni papirji

Zagrebški promet v devizah je znašal: 7% Ble-rovo pos. 1000 dol., 6% begl. obv. 50.000, vojna škoda 700 komadov.

Ljubljana. Inv. pos. 71—72, inoz. drž. pos. 1922 65—66, inoz. drž. pos. 1927 58—58,50, obv. drž. hip. banke 68—69, agrarij 38—39, begl. obv. 55 do 56, vojna škoda 315—317, Kranj. ind. 150.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 71—72,50, vojna škoda 318—319 (318), 9. 318—320, 12. 320 do 321 (320—321), 7% Ble. pos. 58,75—59,50, agrarij 34,50, 7% pos. hip. banke 68—71, 6% begl. obv. 54—58, — Delnice: Agrarna priv. banka 216—220, Osi. sl. bank. 115—130, Osi. javna 145 bl., Imp. eks. 50 ten., Trboveljska 90 bl.

Belgrad. Drž. papirji: 7% invest. pos. 71—72 (71,25), agrarij 38,25—39, 6% begl. obv. ult. dec. 57,25—57,50 (57,25), 6% begl. obv. 57—57,25 (56,80, 57,25), vojna škoda 318—319 (317), 10. 322—324, 11. 322,50—323 (322,50—323, 322,50), 12. 323 den., 8% Ble. pos. 68,50—70, 7% Ble. pos. 59,25—60, 7% pos. Drž. hip. banke 69 bl. — Delnice: Narodna banka 4075 den. (4100), Agr. priv. banka 218,50 do 220,50 (217,50—219).

Žitni trg

Budimpešta. Tendence: prijazna. Prometi: živa-hen. Pšenica: okt. 16,21—16,22, zaklj. 16,21—16,22; marec 17,10—17,15, zaklj. 17,15—17,16, R2: oktob. 10,60—10,65, zaklj. 10,60—10,62; marec 11,50—11,55, zaklj. 11,54—11,55. Koruza: avg. 9,68—9,78, zaklj. 9,76—9,80, zaklj. 9,76—9,80; sept. 9,98—10,05, zaklj. 10,04—10,06; maj 1935 9,05—9,06, zaklj. 9,04—9,06. Chicago. Pšenica: marec 97,30, septemb. 93,50, december 95,375. Koruza: marec 78,25, septemb. 71,25, december 74.

Živina

Ptujski prasičji sejem v sredo, 1. t. je bil razmeroma dobro založen; prignali so 77 svinj in 170 prašev, skupaj 250 komadov. Od teh so prodali 77 komadov. Cene za 1 kg žive teže so bile sledeče: debele 6—7 Din, prolenki 5—6 Din, pile-menske 5,50—6 Din, mrtve teže 9 Din. Prasiči 7—8 tednov stari so se prodajali po kakovosti, in sicer od 70—100 Din komad. Prihodnji sejem za ora-šiče bo 8. avgusta.

Sport

Kaj pravi prof. Baillet-Latour o nalogah sporta?

Predsednik mednarodnega olimpijskega odbora, grof Baillet-Latour je o priliki štiridesetletnice obstoja modernih olimpijskih iger, ki se je obhajala letos v maju v Atenah, izrekel o nalogah sporta na svetu, te-le značilne besede:

»Vedeti moramo, da olimpijske igre niso namenjene samo majhni skupini izbranih, visoko-izvežbanih atletov, kjer bi imeli priložnost poka-zati svoje znanje, zaradi katerega naj bi jih obču-doval ves svet. Vrhunske izvedbe so maliki današ-nje civilizacije. Skrajni čas je, da gremo na široko. S pomočjo oblasti, mednarodnih sportnih zvez in narodnih olimpijskih odborov moramo delati na

tem, da ohranimo olimpijskim igram njihov vzgoj-ni namen tudi potem, če bi se morali za ta ideal žrtvovati rekordi in če bi se morala udeležba ta-kih sportnikov, katerim je več za zmago ko za lju-bezen do sporta, odpovedati.

Nova stremiljenja bodo prinesla novil uspehov in od Coubertina na novo poživljeni olimpizem bo kratko premirje, ki je bilo običajno med sloves-nostmi olimpijskih iger v starem veku, spremenilo v trajen mir. Mlada generacija, prežeta z našimi osnovnimi načeli, bo s svoje strani pripomogla ustvariti med narodi ono ozračje priščnosti in vi-teštva, ki vlada med olimpijskimi moštvic.

Stadion - pozorišče važnih nogometnih borb

»Ples se nadaljuje v nedeljo popoldne s Haškom.«

V nedeljo si bošala na Stadionu nasproti dva stara znanca: zagrebški Hašk in naša Ilirija. Brez dvoma bodo hoteli Ilirijani dokazati, da je bil poraz zadnje nedelje le slučaj in se bodo hoteli rehabilitirati z zmago nad drugim reprezentantom Zagreba, ki pride k njim v goste. Pa tudi Hašku bo braniti prestiž Zagreba. Kajti če zgubi tudi on, tedaj bodo morali priznati ponosni Zagrebčani, da jim je ljubljana nadmočna tudi v nogometu. Izid je popolnoma negotov; zmagovalo bo tisto moštvo, ki bo igralo z večjim elanom in preciznejše. Če bodo znali Ilirijani takoj v začetku s koristnim startom razbiti Haškovo igro, tedaj imajo upanje na zmago. Če pa bo Hašk svojo »čmašino« neovirano pognal v tek, tedaj pa gorje!

Vsekakor je pričakovati, da bodo naši fantje napeli vse sile, da zopet pokažejo ljubljani, da gre naš nogomet — sicer počasi — a zalo tem gotoveje navzgor. Hašk je sicer nekoliko boljši nasprotnik ko Gradjanski, vendar rabijo Ilirijani napram za-grebškimi akademikom samo take igre kakor proti »purgarjem« in dve točki bosta ostali gotovo v ljubljani. Naših fantov cilj mora biti: Zmaga. To zahteva od vas ljubljansko sportno občinstvo, ki vam bo za uspeh zelo hvaležno.

Sport

na Mariborskem tednu

Veslanje.

Mariborski veslaški klub priredi dne 12. avgusta veslaško tekmo na Dravi in sicer na 18 km dolgi progi Fala-Maribor. Prijavljeni so številni veslači iz Zagreba, Celja in Ljubljane ter inozemstva, poleg domačinov, ki se skrbno s treninjom pripravljajo na ostro tekmo. Na praznik, dne 15. avgusta pa bo druga tekma na običajni progi Mariborski otok-Maribor. Tudi tu je se prijavljena številna udeležba. Tekmovalci se bo v različnih kategorijah. Cilj bo pri klubovnem novem pristanisku ob bregu, ki bo ob tej priliki svečano otvorjeno. Za gledalce bodo prirejene posebne tribune, s katerih se bodo dale točno zasledovati ostre faze zaključ-nih bojev. Za obe tekmi so razpisane krasne nagrade. Prijave je nasloviti na Mariborski ve-slaški klub, v roke tajnika V. Vodiška, Mari-bor, Pristan.

Kolesarstvo — avtomobilizem.

Motosekclja kluba »Perunc« v Mariboru razpisuje prvo mednarodno zvezdno vožnjo za avtomobile, motocikle in kolesarje, dne 12. av-gusta 1934, ob priliki Mariborskega tedna. Pra-vično udeležbo imajo vsi tu- in inozemski avto-mobilisti, motociklisti in kolesarji, ne oziiraje se na klubsko pripadnost. — Tekmovalci, ki re-flektirajo na častna darila, smejo startati od 1. avgusta dalje. Vsak tekmovalce je dolžan, da pri odhodu (startu) odda potrdilo od pristojne oblasti ali kluba, ozir. tujsko-prometne zveze, leto velja za prehodne postaje. Cilj je v Mari-boru, Trg Svobode, dne 12. avgusta od 7—10 dopoldne za tekmovalce častnih daril, do 11 za tekmovalce plaket. Prijave na tajništvo mo-tosekclje »Perunc, Maribor, Meljska cesta 2, prijavni rok je do 10. avgusta do 12.

Malo zgodovine o svetovnem rekordu v olimpijski desetboju

O zadnjem uspehu, ki ga je dosegel Nemec Siefert v olimpijskem desetboju, kjer je postavil nov sve-tovni rekord, je obširno poročalo vse svetovno špo-rislo in tudi mi smo se v našem listu bavili s tem, skoraj neverjetnim rezultatom najboljšega atleta na svetu. Ne samo to, da stavi olimpijski desetboj naj-težje pogoje na vsakega atleta, temveč je tudi uspeh, s katerim je postavil Siefert nov svetovni rekord, ne-kaj kolosalnega. Od takega desetbojnika se zahteva, da izbrano teče na 100, 400, 1500 metrov ter čez zapreke na 110 m, da siljajno meče kroglo, disk in kopje in končno mora biti siljajen skakač za daljavo, višino in za palico. Prav za prav mora biti povsod na vidiku, ker drugače ne more spraviti teh šestdeset točk skupaj, ki so potrebne za dober plavsim v listi svetovnih moj-strov. Sedaj pa se pogledimo lista svetovnih rekor-dov v desetboju in njihove rezultate.

JIM THORPE (1912), Stockholm: skok s palico 3,25, 100 m 11,2, skok v daljavo 6,79, krogla 12,89, skok v višino 1,87, 400 m 32,2, 110 m zapreke 15,6, disk 36,98, kopje 45,70, 1500 m 4:40,1, skupaj točk 7751,069. PAAVO YRJOALA (1927), Helsingfors: skok s palico 2,20, 100 m 11,7, skok v daljavo 6,73, krogla 14,27, skok v višino 1,85, 400 m 32,8, 110 m zapreke 16,8, disk 40,76, kopje 35,49, 1500 m 4:41,8, skupaj točk 8019,990. ISTI (1928), Amsterdam: skok s palico 3,30, 100 m 11,8, skok v daljavo 6,72, krogla 14,11, skok v višino 1,87, 400 m 33,2, 110 m zapreke 16,6, disk 42,00, kopje 35,70, 1500 m 4:44,8, skupaj točk 8035,290. JÄRVINEN (1930), Wiborg: skok s palico 3,60, 100 m 11,1, skok v daljavo 6,89, krogla 13,14, skok v višino 1,80, 400 m 30,6, 110 m zapreke 15,1, disk 36,47, kopje 38,15, 1500 m 4:34,2, skupaj točk 8253,475. BAUSCH (1932), Los Angeles: skok s palico 4,00, 100 m 11,7, skok v daljavo 6,49, krogla 15,32, skok v višino 1,70, 400 m 34,2, 110 m zapreke 16,2, disk 44,38, kopje 38,32, 1500 m 4:38,5, skupaj točk 8790,460. SILVERT (1933), Hamburg: skok v višino 3,40, 110 m 11,1, skok v daljavo 7,00, krogla 14,35, skok v višino 1,82, 400 m 32,0, 110 m zapreke 16,2, disk 46,66, kopje 39,58, 1500 m 4:39,8, skupaj točk 8467,620. ISTI (1934), Hamburg: skok s palico 3,43, 100 m 11,1, skok v daljavo 7,48, krogla 15,31, skok v višino 1,80, 400 m 32,3, 110 m zapreke 15,80, disk 47,23, kopje 35,32, 1500 m 4:38,5, skupaj točk 8790, 460.

Nov svetovni rekord v plavanju. 18-letna Alice Bridge je postavila o priliki plaval-nega mitinga v Massachusetts nov svetovni rekord v hrbtnem plavanju na 400 m. Za to progo je rabila 6:10,8, dočim je imela prejš-nji rekord na isti progi Angležinja Phyllis Harding s časom 6:12,4.

Po lahkoatletskem svetu

Nemci so imeli v Nürnbergu svojo olimpijado, na kateri so tvorili glavni program lahkoatletске tekme. Največje zanimanje je vladalo za svetovnega prvaka desetbojnika Sieferta, ki je tudi to pot zmagal z 8498,68 točkami. Na 300 metrov je bil prvi Schein z 31,2, Na 400 metrov je zmagal Meisner z 48,4. Na 800 metrov je bil prvi dr. Peltzer v času 1:54, Za 1500 m je rabil Schanburg 4:00,1. 500 m je pretekel Syring v času 1:51,7. V maratonskem teku je zmagal Branch iz Berlina v 2 urah in 36 minutah 12 sekundah. Za 400 m čez zapreke je rabil Schöle 54,1. V skoku v višino se je plasiral na prvo mesto Ladewig v skoku 1,90 m. V troskoku je bil Gottlieb, ki je skočil 14,12. Kopje je zabil Weimann 68,36 m. V štafeti 4 krat 100 m je zmagal pruski Krefeld v času 41,9 sek. Na 4 krat 100 metrov je zmagal hamburški sportni klub v času 3:22,2. Dekleta pa so rabila za 4 krat 100 m 50,1 sek. Zmagale so Berlinčanke, Atletinje so se v splošnem tudi zelo dobro držale. Kroglo je vrгла Maurerayer-jeva iz Monakova 13,4 m. Za 800 m čez zapreke je rabil Engelhardtova iz Berlina 11,8 sek. (rekord). V daljavo je skočila Bauschultova 3,68 m. Kopje je vrгла Krügerjeva 43,48 m. 300 m je pretekla Krausova v 24,6 sek.

Svetovni rekord je dosegla atletinja od sportnega kluba »Sparta« iz Prage, ki je pretekla 3 krat 1000 m v času 8:07,5. Ob isti priliki so postavile češkoslovaške atletinje nov državni rekord v štafeti 4 krat 100 m, za katero progo so rabile 50,1 sek.

Pred 25.000 gledalci se je vršil v Parizu na sta-dionu Colombes lahkoatletski dvoboj med Anglijo in Francijo, v katerem so zmagali Angleži z 66,5:53,5 toč-kami, ki so jih dosegli Francozi. V posameznih di-seiplinah so bili dosegli ti-le rezultati: 100 metrov Sweeney (Anglija) 11 sek., 200 m isti 21,6 sek., 400 m Rampling (Anglija) 18,2 sek., 800 m Cooper (Anglija) 1:52,2 sek., 1500 m Cornea 3:53,8 sek., 3000 m Reehard (Fran-cija) 14:57, 110 m zapreke Finley (Anglija) 15,2, 2000 metrov Berolle (Francija) 9:27, Olimpijska štafeta (An-glija) 3:29,6 sek. Skok v višino Michte (Anglija) 1,88 m. Skok v daljavo Paul (Francija) 7,14 m. Skok s palico Ramagier (Francija) 3,80 m. Disk Winter (Francija) 47,16 m. Krogla Duhoor (Francija) 15,02 m.

Ameriški plavalec Jack Medina se s polno paro pripravila za prihodnjo olimpijado, ki bo leta 1936 v Berlinu. Zlat se je podvrzel specialnemu treningu in hoče na vsak način zmazati na progih 400 in 1500 m proti Japoncem. Je pa tudi on v resnici edini plavalec na svetu, ki ima izdale, da bo proti Japoncem uspel. Kajti njegov najnovejši svetovni rekord na 400 m v evralu, ki ga je pred kratkim dosegel, je najboljši porok za to. Sed 20 letni Amerikanec je namreč rabil za omenjeno progo 4:40,6. Poleg tega pa je postavil in fenomenalni plavalec na dalje Amerike pri ameriških prvenstvih v Chicagu tri nove rekorde, med katerimi sta bila dva celo svetovna. Ob tej priliki se je namreč izrazil, da bi lahko še hitreje plaval, če bi hotel. Njegova trditve bi smela biti resnična, kajti, če primerjamo prejšnji svetovni rekord Sveta Arne Borga, ki je prebival na 400 m v času 4:50,2, potem takoj zvi-kanec s svojim najnovejšim rekordom, Ob tej priliki kanec s svojim najnovejšim rekordom, Ob tej priliki bi pripomnili, da je rekord omenjenega Sveta zboljšal kasneje Japonec Makino na 4:46,4. No in sedaj je tudi ta čas sigurno podl Medica.

Čehoslovakinja Keppichova pa je v hrbtnem plavanju na 200 m postavila s časom 3:22,2 nov čl. rekord.

Velikodušnost italijanske nogometne zveze. Kakor poročajo iz Rima, je italijan-ska nogometna zveza povodom zmage na svetovnem nogometnem prvenstvu odpustila vsem igralcem in funkcionarjem njihove kazni, pa naj so bili kaznovani za katerikoli čin v nogometnem sportu. Ta sklep je bila napravila zveza na svoji zadnji seji.

Ogromno zanimanje za nastop ameri-kanskih lahkoatletov je vladalo v Stockhol-mu. Kako priljubljena je ta sportna pa-noga pri Svedih, je pokazal velikanski obisk na dvodnevem mitingu, na katerem je bilo okrog 50.000 gledalcev oba dneva. »Kasirali« so samo 1.000.000 dinarjev na vstopnini.

Mednarodni šahovski turnir v Mariboru

Maribor, 1. avgusta.

V ospredju zanimanja naših šahistov je trenutno mariborski šahovski turnir, ki bo letos v naši državi največja šahovska mednarodna prireditelja. Turnir prireja Mariborski šahovski klub ob svoji 15. letnici v času letošnjega Mariborskega tedna od 4. do 15. avgusta. Udeleževalo se ga bo deset mojstrov, med temi znana imena iz mednarodnih šahovskih bojev.

Najznamenitejši je pač med temi avstrijski vele mojster Rudolf Spielmann, ki bo ob enem starostni prvak vseh udeležencev — šteje namreč 51 let. Spielmann ima za seboj sijajno šahovsko kariero. Največji uspeh je bila pač njegova zmaga na Semmeringu, ko je ob priliki tamošnjega turnirja, ki so se ga udeležili vsi najmočnejši svetovni mojstri, odnesel prvo zmago. Drugo mesto je na omenjenem turnirju zasedel dr. Aljehin, tretje pa dr. Vidmar. Pred nekaj leti je zmagal Spielmann tudi v dvoboju proti Bogoljubovu. Zastopnik Madjarske, Lajos Steiner je inženjer, vendar svojega poklica ne izvršuje. Steiner je za Maročecem — ki se je že umaknil iz šahovske arene — najmočnejši reprezentant madjarskega šaha.

Češkoslovaško zastopata dva mojstra: damska svetovna igralka mis Vera Menčík in prof. Jožef Reyfir. Miss Menčíkova je znana iz svojih prejšnjih turnirskih nastopov. Prof. Reyfir je prav za prav predstavnik češkega šaha, kajti oficijelni češkoslovaški mojster Flohr je po rodu Poljak.

Pluj

Vlom pri belem dnevu. V torek, 31. julija 1934 so neznani storilci vliomili v stanovanje posestnika Martina Jurgeca v Cirkulana pri sv. Barbari v Haložah in to v popoldanskih urah, ko so bili vsi domači na polju. Ker so bila vrata zaklenjena, so jih na kose razbili. Odnegli so vso obleko, moško in žensko, in še približno 80 Din gotovine, ki so jo slučajno iztaknili. Škoda presega 3000 Din. Orožniki so uvedli preiskavo.

Huda krava. V pljuško bolnišnico so pripeljali 47 letnega Jurija Pongračiča iz Zupčje vasi z nevarnimi poškodbami po celnem telesu in z zlomljenimi rebri. Zbescelna krava je nesrečno podrla na tla in ga z rogovi obdelovala. Njegovo stanje je nevarno.

Na vraničnem prisadu je obbolelo sedem oseb, ki so jih spravili v tukajšnji bolnišnici. Od teh je ena oseba umrla, šest pa jih je pri dobri zdravniški negi ozdravelo in so že zapustile bolnišnico.

Osebnost. Mestni župan Ladislav Jerše se je vrnil z dopusta in je prevzel posle mestnega načelstva.

Pijanec v izloži. V torek popoldne se je neki delavec z Brega tako natreskal vinske kapljice, da je z vso silo treščil v izložo klobučarja Plazota in se v hipu znašel na kupu klobukov, kjer je mirno zaspal. Precej velika šipa je šla na kose. Delavec pa je čuda čudom ostal nepoškodovan. Policija je morala na klobukih trdno spečega odnesti na stražnico, kjer so ga dejali pod ključ. Tej neprosto voljni evakuaciji je prisostvovalo veliko radovednežev, ki so uganjali na račun aretirane raze burke.

Jesenice

Napravite kažipot. Nešteto krat se zgodi, da tuji, ki se pripeljejo na Jesenice z motornimi vozili, izgube orientacijo. Tuji, katerih je letos ves blejski kot poln, zelo radi prireajo avtomobilске izlete proti Kranjski gori. Ko pa pridejo na Jesenice na Lukmanov trg ravno pred glavno pisarno KID, kjer se odepči cesta na Staro Savo, pa ne vedo, ali po klancu navzgor, ali naravnost. Tu se ustavljajo ter prosijo mimoidoče za informacijo. Zato pa bi bilo zelo na mestu, ako bi se na tem kraju postavil kažipot s primernim napisom, viden tudi za drveče avtomobiliste.

Zunanje lice mnogih hiš ob Aleksandrovi in Gosposvetski cesti se je popolnoma izpremenilo in napravi zelo ugoden utis. Kadar bo se del Tržanove hiše na Jesenicah odstranjen, bo Gosposvetska cesta zares ena najlepših. Osnovna šola je dobila novo lice. Nekateri gospodje so bili mnenja, da spada na prenovljeno šolo napis

Simončič Maks:

Galicija

36

Zadnji dnevi so šli mimo nas kakor v snu. Čez dan majhne praške, ponoči pa so nas neprestano vznemirjale sovražnikove izvidne patrulje in majhni kosaški oddelki. Nekaj strelav in mrtvecev, potem spet umik brez konca. Brez cilja. Mimo razstreljenih in požganih vasi z njihovim mrljskim smradom se pomikamo — dalje, dalje, dalje. To neprestano beganje po dežju in blatu nas je izmrazilo in nam vzelo vso voljo. Misel na smrt je izgubila za nas že vso grozoto in le še silna, neutešljiva želja tla in nas, da bi legli kamorkoli in spali, spali, spali...

Govorjenje je popolnoma utihnilo. Upognjeni pod težo prtljage in pušk se drsajočih korakov vlečemo v daljavo. Strah nas je sleherne izgovorene besede; zaseka se v nas kot udarec z bičem. Tu in tam čepi kraj poti sive, umazane postave; zvijajo se v silnih krčih in bruhajo iz sebe sluzasto kri. Nihče jim ne pomaga, nihče se ne menj zanje. Kaj zato, če umirajo! Saj tudi nam samim ni mnogo bolje. Nekateri se prerinejo nazaj v vrste, toda ne vzdržijo. Kmalu spet izstopajo. Se zavlečejo kraj pota, kjer obleže — mejni števec vojne in smrti.

Prej so se nekaterih usmilili begunci in jih vzeli k sebi na vozove, zdaj tudi to ni več mogoče. Zaradi neprestane deževja in nezadostne prehrane so mnogim poginili konji. Zdaj vlečejo vozove z ostanki svoje revščine sami in jih bodo vlekli, dokler ne bodo tudi oni omagali in obležali kraj pota.

Korakam vstric možine in Lebingerja. Njiju bližina mi je v uteho, kajti le malo je še starih znancev pri stotnjici, čeprav smo komaj nekaj me-

Med jugoslovanskimi šahisti prvači mladi Vasa Pirc, ki si je priboril na velikih turnirjih zavidljive uspehe. Na nedavno končanem turnirju v Budimpešti je ob zelo močni mednarodni konkurenci zasedel drugo mesto. Pircu lahko še prištevamo v vrsto vele mojstrov. — Dr. Ludvig Asztalos iz Sarajeva spada takisto med najmočnejše šahiste v naši državi. Izkazal se je zlasti na praški šahovski olimpijadi. — Zagreb zastopa dr. Tihomil Drezga, ki je postal leta 1929 šahovski prvak Pariza. — Iz Ljubljane pride Milan Vidmar jun., sin vele mojstra dr. Vidmarja. Tudi on se je že uspešno udeleževal na mednarodnih šahovskih srečanjih. — Maribor zastopata viš. sodni svetnik Kramer in prof. Stupar. Imeni obeh uživata v jugoslovanskem šahovskem svetu dober sloves. Tako je Kramer dosegel prvenstvo v turnirju za jugoslovansko prvenstvo v Novem Sadu, Stupan pa je bil na tretjem mestu. Tudi na zadnjem mariborskem šahovskem prvenstvenem turnirju je bil Kramer prvak in Stupan tretji.

Vodstvo turnirja je v rokah prof. Sila, njegova namestnika pa sta dr. Lipaj in Strniša. Turnir se bo vršil v spodnji kazinski dvorani. Prvo kolo se prične v nedeljo, dne 5. avg. ob 9 dopoldne. V soboto bo na čast udeležencem v Veliki kavarni pozdravni večer in žrebanje. — Za turnir vlada v celokupni jugoslovanski javnosti splošno zanimanje.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Petek, 3. avgusta: 12.15 Gor. čez izaro (koroske narodne in ploščab) 12.45 Poročila 13.00 Čas, reproducirana baletna glasba 13.30 Pol ure francoskih pesmi v reproducirani glasbi 13.50 Radijski orkester 13.50 Izleti za nedeljo (društvo Krka) 20.00 Prenos iz Zagreba 21.30 Radijski orkester 22.00 Čas, poročila, lahka glasba. Sobota, 4. avgusta: 12.15 Reproducirani koncert orkestra Paula Godwina 12.45 Poročila 13.00 Čas, reproducirana moderna plesna glasba 16.00 Prenos sok. telovadbe iz Zagreba 18.00 Ploščab 19.00 Primorska ura: Kompozicije Brede Šekova (S. Venturini) 19.30 Zunanji politični pregled (dr. Jug) 20.00 Radijski orkester 21.00 Vokalni koncert gospe Josipine Sivec, vmes citre solo, s. Mezogolita 22.00 Čas, poročila, lahka glasba.

Drugi programi:

PETEK, 3. avgusta: Belgrad: 12.05 Koncert radijskega orkestra 19.00 Več. konc. 19.30 Narodne pesmi — Zagreb: 22.15 Zab. gl. — Dunaj: 13.10 Zab. gl. 17.55 Vok. konc. nem. narodne pesmi 19.45 Zab. gl. 22.05 Rad. ork. — Budimpešta: 19.00 Cigan. muzika 22.00 Koncert — Milan-Trst: 17.10 Vok. konc. 21.30 Simf. konc. — Rim: 17.10 Instrum. konc. 20.45 Pri troh devojkah — Praga: 13.30 Ork. konc. 15.15 Salon. konc. 19.10 Konc. na saksofonu — Brno: 11.05 Ork. konc. — Bratislava: 19.10 Vok. konc. — Beromünster: 21.10 Večer slovenske glasbe. SOBOTA, 4. avgusta: Dunaj: 17.15 Lahka gl. 19.35 Vok. konc. 22.50 Dunajska gl. — Berlin: 16.00 Plesni glasb. program 18.30 Klav. konc. 22.50 do 1.00 Zab. gl. — Bratislava: 23.30 Slovenske pesmi — Brno: 19.10 Ork. konc. — Budimpešta: 18.40 Konc. brezposelnih glasbenikov 21.40 Cig. gl. 22.45 Konc. ork. drk. opere — London: 21.45 Konc. B. B. C. ork. — Milan-Trst: 19.30 Zab. gl. 20.45 Večer moderne glasbe.

Naznanila

Ljubljana

1 Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bohacec ded., Rimska cesta 24, in dr. Kmet, Tyrševa cesta 41.

Celje

e »Sleherneke. Vaja danes, v petek! Vsi sodelujoči naj bodo točno ob 8 zvečer v Ljudski posojilnici. e Predavanje društva J.A. V ponedeljek, 6. t. m. bo na članskem sestanku društva jugoslovanskih akademikov govoril akademik Svetličič o fašizmu. Sestanek bo kot običajno ob pol 9 zvečer v Celjskem domu. e Cerkevni koncert v kapucinski cerkvi. Jutri, v soboto, zvečer bo ob 8 v kapucinski cerkvi cerkveni koncert z zelo zanimivim sporedom. Čisti dobiček je namenjen za novi glavni oltar, ki je bil pred kratkim postavljen v kapucinski cerkvi.

Maribor

m Vstopnice za šahovski turnir. Med prireditvami letošnjega Mariborskega tedna bo mednarodni šahovski turnir gotovo ena najzanimivejših. Vstopnice za turnir so permanentne in dneve. Permanentnim je cena 30 Din (za dijake 30 Din), dnevnim pa 5 Din, oziroma 3 Din. Dijaki se morajo izkazati z legitimacijo. m Kroček obitavnikov trgov. akademij in šol. Zveza mladih izobražencev vabi vse abituriente, tudi nečlane, k sestanku drevi, 3. avgusta, ob 18 v Sodni ulici 9, III. nadstropje.

secev zunaj. Kje ste, ljubi tovariši moji —, Zgur, Habič, Skočir, Strgulc in vsi drugi, kje? Dež, ki pljuska na nas, moči zdaj vašo ubogo, razbita trupla. Jaj, gotovo vas zebe pod to mrzlo, tujo zemljo, ki vam je bila kakor mačeha sovražna že od trenutka, ko je stopila vašo nogo nanjo... Ne pogovarjamo se o vas, a vse naše mieli vasujejo med vami. Tako blizu ste nam še, da skoraj ne moremo verjeti, da ste odšli za vedno...

Včasih, tako pod večer, se vračajo. Tiho, skoro boječe prihajajo in se vzporejajo z nami v vrste. Selestu vetra, ki veje čez planjavo, so podobni njihovi glasovi.

Ponoči pa se razlize.

Govore vseprek in njihove tožbe turobno odmevajo v gluho tišino, se lovijo med vrhovi dreves in zamirajo v obupnih, zategnjenih vzdihih... Lebinger, ki je zadnje dni proti svoji navadi čudno molčel, se nenadoma obrne k meni:

»Ali veš, da je njegova žena noseča in bo kmalu rodila?«

»Čigava žena?«

»Čigava neki! Strgulčeva svedala!«

»Kdo ti je pa to povedal?«

»Bral sem razglednico, ki mu jo je pisala. Ko sem prikolovratil na obvezovalnice, so ravno razdeljevali pošto, pa sem jo vzel še za njega. Prepoved je prišla. Položil sem jo zraven njega v grob. Nisem hotel, da bi jo pošiljali nazaj s tisto čudno pripombo, saj bo še tako prekmalu zvedela, da ga ni več.«

★

Črni, umazani oblaki vise nizko nad zemljo. Mrzel severnjak, pomešan s snegom in dežjem, nam brije v obraze, nam zastira oči, da ne vidimo koraka pred seboj. Oblike, premočene od dežja, nam ledenijo na telesu in nas stiskajo kakor težki, neokretni oklepi.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1—; ženitovanjski oglaš Din 2—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10—. Mali oglaš se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka pletina vrstica po Din 2-50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Prireditve

Ljubljancani!

V nedeljo, 5. avgusta vsi v Podutik na žegnanje! (h)

Službe iščejo

Službo hišnika

cerkvenika, ekonom — išče takoj 34 letni samec, priden, zvest in zanesljiv ter pošten v vsakem oziru. — Vprašati v upravi »Slov.« pod št. 8650. (a)

Samostojna kuharica

išče službo v boljšo hišo. Govori nemško, srbohrvaško in italijansko. — Vprašati: Sv. Petra cesta 39-I. (a)

Mlada prodajalka

izučena v trgovini z mešanim blagom, z 1 letno trgovsko šolo, išče mesto v solidni trgovini na deželi. Pismene ponudbe upravi »Slov.« pod »Prodajalka št. 8704. (a)

Službodobe

Trg. pomočnika.

mešane stroke, agilnega, dobrega prodajalca, izločbenega aranžerja, prostega vojašnice, sprejem k manufakturnemu oddelku. Ponudbe s prepisi spricval, zahtevki in sliko na Jurej Šterk, Vinica pri Črnomlju. (b)

Kuharica

zdrava, primerne starosti, poštena, tiha, varčna, snažna, skrbna gospodinja — se išče za župnišče. Nastop 15. septembra. — Kje, pove uprava »Slov.« pod št. 8662. (b)

Pletilje

izurjene, sprejme za stalno K. Soss, Mestni trg št. 18. (b)

Pouk

Diplomiran filozof

poučuje francoščino, nemščino in matematiko, pocieni in točno. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Uspeh«. (u)

Naročajte

»SLOVENCA« najcenejši slovenski dnevnik.

Denar

Hranilne knjižice

prvovrstnih ljubljanskih denarnih zavodov (Ljublj. kreditne banke itd.). — jemljemo do preklica zopet v račun. A. & E. Skaberne, Ljubljana, Mestni trg.

Objave

Izjavljam

da nisem plačnik nobenih dolgov, katere napravi moja hčerka Franciška Galle, Ivan Galle, Val. Vodnikova št. 8, Moste, Ljubljana. (o)

Opozorilo

Opozorjam, da Ivan Košir, Ljubljana, Rožna dolina cesta II. ni naš zastopnik in nima pravice v našem imenu sprejemati naročila in naplčila. — »Unitas«, družba z o. z., Ljubljana (zavod za pokrovanje). (o)

Dijaki

Dijak-višješolec

želi poučevati za ponavljalni izpit. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 8623. u

Stanovanja

ODDAJO:

Štirisobno stanovanje parketirano, s kopalnico, vrtom in pritlikinami — oddam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 8661. (č)

Dvosobno stanovanje

se odda za september. Sv. Petra cesta 53-I. č

Trisobno stanovanje

se odda. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Poleg so-dišča« št. 8705. (č)

REVIGAL

MAST, mixtura in milo PROTI KOŽNIM BOLEZNIM

Reg. pri Min. Soc. Pol. in Nar. Zdr. v Beogradu

Ime zakonom zaščiteno kontr. št. 8407-9-10

Izdelovalec:

Lekarnar Branislav Mondini, Slov. Bistrica

Reg. pod S. br. 6540 od 5. VI. 1934

Dravske banovine

Razprodaja

igrač in košarskih izdelkov samo še danes in jutri pri Fany Patik, Miklošičeva cesta 30. (l)

PREMOG DRVA IN Karbo oakeži

pri Iv. Schumi Dolenjska cesta Telefon št. 2951

Gospodinj, gostilne, obrtniki

ne zamudite ugodne prilike! — Radi izpraznitve zaloge, prodaja iz skladišča Stanko Florjančič, železnina, Resljeva cesta št. 3 (pri Zmajskem mostu) po najnižjih cenah. Vhod v skladišče skozi dvorišče. (l)

Ia. sveže češplje

za vkuhanje, kg 2.85 Din, košare po 35 kg franko vsaka železniška postaja, razpošilja - G. Drechsler, Tuzla. (l)

Posestva

Droben oglaš v »Slovenca« posestvo ti hitro prodaj, če že ne z gotovim denarjem na kupca ti s knjižico da. (l)

Malo posestvo

v bližini Ljubljane, poceni naprodaj. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 8658.

Dve parceli

v izmeri po ca. 500 m², sta po nizki ceni naprodaj v Šiški pri cerkvi. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 8706. (p)

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta 5 (paviljon)

lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne. Telefonska številka 3030.

=====

=====